

UNIVERZA V LJUBLJANI
FAKULTETA ZA ŠPORT

DIPLOMSKO DELO

MIHAEL PERAN

Ljubljana, 2007

UNIVERZA V LJUBLJANI
FAKULTETA ZA ŠPORT

Specialna športna vzgoja
Zdravstvena športna vzgoja

**ŠPORTNI ODDELKI NA
OŠ MAKSA DURJAVE MARIBOR**

DIPLOMSKO DELO

MENTOR:

dr. Jože Štihec, izr. prof.

RECENZENT:

dr. Mateja Videmšek, izr. prof.

KONZULTANT:

dr. Damir Karpljuk, izr. prof.

Avtor dela:

MIHAEL PERAN

Ljubljana, 2007

ZAHVALA

Zahvaljujem se vsem, ki so mi kakorkoli pomagali pri nastanku diplomskega dela.

Hvala prof. Mileni Kerndl, ki je opravila slovnični pregled.

Prav tako hvala prof. Albertu Mihajloviću, zaposlenemu na OŠ Maksa Durjave, ki mi je pomagal pri zbiranju gradiva in s svojimi nasveti.

Zahvaljujem se dr. Mateji Videmšek za opravljeno recenzijo.

Še posebej se zahvaljujem mentorju dr. Jožetu Štihcu za vso potrpežljivost in strokovno pomoč.

Ključne besede: *športni oddelki, motorične sposobnosti, osnovna šola, telesne značilnosti, športnovzgojni karton.*

ŠPORTNI ODDELKI NA OŠ MAKSA DURJAVE MARIBOR

Mihael Peran

Univerza v Ljubljani, Fakulteta za šport, 2007

**Število strani: 56; Število slik: 6; Število tabel: 20; Število grafov: 26;
Število virov: 8.**

IZVLEČEK

V svoji nalogi sem predstavil uvedbo in delo v športnih oddelkih na OŠ Maksa Durjave Maribor. S športnimi oddelki smo pričeli v šolskem letu 1997/1998 (generacija otrok letnik 1990). Diplomsko delo je raziskovalnega tipa. Analizirali smo rezultate izbranih telesnih značilnosti in motoričnih sposobnosti otrok v športnih oddelkih (baterija testov športno-vzgojni karton). Podatki so bili obdelani z osnovnimi postopki opisne statistike (povprečja, standardni odklon, minimalni, maksimalni rezultat). Pri obdelavi podatkov smo uporabili statistični paket SPSS. Ugotovili smo, da uvedba športnih oddelkov pozitivno vpliva na gibalni razvoj otrok.

SUMMARY

In my diploma work I introduced the work in sport classes on primary school Maks Durjava Maribor. With sport classes we started in the school year 1997/1998 (generation of children 1997/1998). My diploma work is a research. We analysed the results of chosen physical characteristics and motor skills of children in sport classes. Data are been processed with the main procedure of descriptive statistics (average, standard deviation, minimal, maximum result). At data processing we used the statistical packet SPSS..

We found out that the introduction of sport classes has a positive impact on children's motor development.

KAZALO

IZVLEČEK	4
SUMMARY	5
1.0. UVOD	7
2.0. PREDMET, PROBLEM IN NAMEN DELA	9
2.1. ZGODOVINA ŠPORTNIH ODDELKOV	11
2.2. RAZLOGI ZA UVEDBO ŠPORTNIH ODDELKOV NA OŠ MAKSA DURJAVE:	12
2.3. MATERIALNI IN KADROVSKI POGOJI	13
2.4. ORGANIZACIJA POUKA.....	14
2.5. TEČAJNE OBLIKE	14
2.6. BIVANJE V NARAVI	16
2.7. INTERESNE DEJAVNOSTI S PODROČJA ŠPORTA.....	17
2.8. PROGRAM DELA V ŠPORTNEM ODDELKU	18
2.9. FINANCIRANJE	21
3.0. CILJI RAZISKAVE	22
4.1. VZOREC MERJENCEV	23
4.2. VZOREC SPREMENLJIVK.....	23
4.3. ORGANIZACIJA ZBIRANJA PODATKOV	24
4.4. METODE OBDELAVE PODATKOV	24
5.0. EMPIRIČNI PODATKI Z RAZPRAVO	25
6.0. SKLEP	53
7.0. LITERATURA	56

1.0. UVOD

V Sloveniji je že kar nekaj šol, ki so se odločile za uvedbo športnih oddelkov. Med njimi je od leta 1997 tudi OŠ Maksa Durjave iz Maribora.

V svojem delu želim predstaviti projekt športnih oddelkov na OŠ Maksa Durjave, pripravo programa dela, organizacijo pouka in analizo uspešnosti dela po nekaj letih. S športnimi oddelki smo pričeli v šolskem letu 1997/1998 (generacija otrok letnik 1990). Otroci so bili ob vstopu v prvi razred vključeni v športni oddelek. S to razširjeno obliko športne vzgoje so nadaljevali do konca četrtega razreda, takrat še osemletnega programa. Po uspešnem zaključku prvega leta dela v športnem oddelku smo tudi v naslednjih letih nadaljevali z vpisom prvošolcev v športne oddelke. S takšno obliko dela so se strinjali tudi starši, saj so bili v popoldanskem času manj obremenjeni z dodatnimi športnimi aktivnostmi svojih otrok.

Športni oddelek na OŠ Maksa Durjave je bil otrokom in staršem ponujen v obliki odprtega tipa, kamor se učenci vključujejo po svoji želji oz. želji staršev. V začetku je bilo število vključenih otrok nekaj več kot polovica vseh vpisanih v prvi razred. Podobno je bilo tudi v naslednjih letih. V prvem letu uvedbe športnih oddelkov so bili učenci prvih razredov v dveh oddelkih: oddelek A (vzgojno-izobraževalno delo po ustaljenem učnem načrtu), oddelek B (vzgojno-izobraževalno delo po programu športnih oddelkov).

Smiselnost takšne oblike dela smo preverili z analizo uspešnosti. Merili smo raven napredka oddelkov A in B ter s tem ugotavljali morebitne razlike po nekaj letih.

Diplomsko delo je raziskovalnega tipa. Analizirali smo rezultate izbranih telesnih značilnosti in motoričnih sposobnosti otrok v športnih in ostalih oddelkih (baterija testov športno-vzgojni karton).

Podatki so bili obdelani z osnovnimi postopki opisne statistike (povprečja, standardni odklon, minimalni, maksimalni rezultat). Za to smo uporabili statistični paket SPSS.

Smiselnost uvedbe športnih oddelkov je v večjem in hitrejšem napredku motoričnih sposobnosti otrok, ki so vključeni v športni oddelek. To smo ugotavljali s primerjavo dobljenih rezultatov testiranj za športno-vzgojni karton. Smiselnost uvedbe športnih oddelkov je tudi v tem, da otrokom ponudimo oz. omogočimo pridobivanje temeljnih znanj športnih panog, ki niso vključene v učni načrt za športno vzgojo. S tem bi bili zadovoljni predvsem starši, saj v popoldanskem času njihovi otroci ne bi potrebovali dodatnih tečajev, ki so dražji, v določenih primerih pa tudi nestrokovno oz. nepedagoško izvedeni.

Izsledki dobljenih rezultatov in predstavitev modela dela športnih oddelkov na naši osnovni šoli bodo v pomoč tudi drugim športnim pedagogom, ki jih zanima uvedba športnih oddelkov. Veliko mojih stanovskih kolegov je v dilemi, kako začeti delo v športnih oddelkih oz. ali jih sploh uvesti na svojih šolah.

S predstavitvijo svojega dela in modela želim odgovoriti na določena vprašanja in pomisleke.

Za izbrano temo sem se odločil, da bi s strokovno analizo ugotovil uspešnost in s tem tudi smiselnost dela v športnih oddelkih. S tem sem želel dobiti odgovor na zastavljeni problem.

Določene ugotovitve bodo po mojem mnenju zanimive in koristne tudi za teorijo.

2.0. PREDMET, PROBLEM IN NAMEN DELA

Športni oddelki v osnovni šoli so se najprej pojavili v Ljubljani. V Mariboru se je na pobudo športnih pedagogov najprej odprl en oddelek, kasneje pa so sledile tej pobudi še nekatere ostale šole. Športni oddelek vključuje otroke na razredni stopnji. V njem so lahko združeni otroci po sposobnostih ali interesu. Športni oddelki imajo vsak dan eno uro športne vzgoje, tečaje drsanja, plavanja, tenisa in rolanja. Program športnih oddelkov vključuje vsako leto najmanj eno do dve šoli v naravi, pohodništvo in gornišstvo. Športni oddelek z motoričnega, socialno-demografskega in psihološkega vidika dokazuje, da programirana in strokovno vodena športna vzgoja daje dobre vzgojno-izobraževalne dosežke in pozitivno vpliva na psiho-somatični status otrok (Kovač, 1991).

Športni oddelek je nastal je na pobudo športnih pedagogov in ravnateljev. Starši sami plačujejo dodatni uri športne vzgoje in vse ostale tečajne oblike dejavnosti. Posledica tega je, da se v športni oddelek ne morejo vključiti vsi otroci, saj vsi starši ne zmorejo finančno podpreti svojega otroka. Športni pedagogi in ostali učitelji se zavedamo tega problema, saj želimo omogočiti vsem staršem in otrokom, ki se želijo vključiti v športni oddelek, da to tudi uresničijo. Pomoč iščemo pri raznih donatorjih in sponzorjih, ki se najdejo celo med samimi starši.

Pobudo za nastanek športnega oddelka na razredni stopnji smo dali učitelji in profesorji športne vzgoje. Športni pedagogi smo opazili, da prihajajo otroci v peti razred s slabim predznanjem športne vzgoje. Vedno več mladih ne ve, kaj bi počeli v popoldanskem času. Opazimo lahko, kako posedajo na stopnicah pred svojimi domovi, nemalokrat s cigareto v roki. Velik problem je tudi predolgo sedenje pred računalnikom. Šolska športna vzgoja si prizadeva, da s svojimi cilji, vsebinami in metodami prispeva k psihosocialnemu razvoju mladega človeka. Hkrati ga vzgaja in uči, da bo v letih odraščanja, zrelosti in starosti bogatil svoj prosti čas tudi s športnimi vsebinami. Z zdravim načinom življenja bo skrbel za dobro počutje, zdravje, vitalnost in življenjski optimizem.

Šport omogoča človeku zdravo, z gibanjem zapolnjeno, v sodelovanju z drugimi in v skladu z okoljem odgovorno uravnavanje življenja. Vključuje poglobljeno razumevanje sebe in pojavov v svetu ter pripravljenost in zmožnost učinkovitega delovanja. Cilji, vsebine in razvoj motoričnih sposobnosti, ki se udejanjajo na športnem področju, vključujejo in prepletajo še zdravstveno-higienske, psiho-socialne in okoljske vidike.

Prednosti športnih oddelkov:

- Otroci imajo vsak dan športno vzgojo, kar ima vpliv na različne dimenzije psiho-somatičnega statusa.
- Navajanje otrok na timsko delo.
- Odkrivanje nove drugačne osebnosti otroka s spoznavanjem novih športov.
- Enostavna organizacija.
- Pozitiven vpliv na športno življenje šole.
- Razvoj osnovnih motoričnih sposobnosti (moč, hitrost, koordinacija gibanja, gibljivost, ravnotežje, natančnost).
- Razvijanje funkcionalne sposobnosti (aerobna in anaerobna vzdržljivost).
- Doživljanje vpliva športne vadbe na dobro počutje.
- Oblikovanje odgovornega odnosa do rednega ukvarjanja s športom, telesne nege, zdrave prehrane.
- Z izbranimi nalogami ohranjati pravilno telesno držo in oblikovati skladno postavo.
- Razumevanje in sprejemanje drugačnosti.
- Načelo varnosti pri različnih športih.
- Spoznavanje pomena redne športne vadbe.
- Spoznavanje številnih športnih disciplin.

Slabosti športnih oddelkov:

- Ime ni ustrezno, ker starši pogosto preveč pričakujejo.
- Veliko dela za enega športnega učitelja, ki pripravlja še razne tabore, šole v naravi, športne dneve, poleg vseh ostalih šolskih obveznosti.
- Niso dostopni vsem, ker gre za nadstandard šolske ponudbe.

Problem mojega diplomskega dela je v ugotavljanju smiselnosti uvedbe športnih oddelkov. Doseči želimo večji in hitrejši napredek motoričnih sposobnosti otrok. Ali smo z uvedbo športnih oddelkov to dosegli, smo preverili z obdelavo zbranih podatkov iz športno-vzgojnega kartona, pri čemer smo uporabil statistični paket SPSS. Namen dela je potrditev smiselnosti uvedbe športnih oddelkov.

2.1. Zgodovina športnih oddelkov

V svetu je poznanih kar precej različnih primerov športnih razredov. V Avstriji so uvedli ure športne vzgoje vsak dan. Posledica le-tega je bil pozitiven vpliv na otrokov razvoj. Njihov namen pa vsekakor ni bil, da bi usmerjali otroke v vrhunski šport. Za potrebe vrhunskega športa so razvili drug model. Redni športni vzgoji so dodali še dodatne ure športa, kjer je bil športno-vzgojni proces zelo poglobljen. Tudi na Madžarskem so športni oddelki organizirani na dva načina. Prvi način je, da so vse odločitve izključno v pristojnosti posamezne šole. Poudarek je na bogati ponudbi različnih športnih panog, brez ambicij doseganja športnih dosežkov. Drugi način so športne šole s poudarkom na doseganju športnih rezultatov. Merila pa postavljajo športne zveze. Na Švedskem imajo dve obliki športnih šol. Ena od njih je srednja šola za športno vzgojo, druga oblika je vezana na lokalni interes posamezne športne panoge. Pri nas je skupina strokovnjakov pri Zavodu Republike Slovenije za šolstvo in šport v okviru Konceptije in strategije razvoja športne vzgoje v Republiki Sloveniji razčlenjevala tudi oblike dela z učenci, posebej nadarjenimi za šport.

(Športni oddelek v osnovni šoli. Ljubljana: ZRSŠŠ.)

2.2. Razlogi za uvedbo športnih oddelkov na OŠ Maksa Durjave:

- Večina učencev omenjene šole živi v mestu (blokkih), ob prometnih ulicah, kjer so možnosti po gibanju v zdravem okolju zelo omejene.
- Opažali smo kar nekaj napak in pomanjkljivosti v telesnem razvoju naših učencev, kot so: slaba drža zaradi ukrivljene hrbtenice, prevelika telesna teža, pogosti izostanki zaradi bolezni, slaba »duševna« kondicija zaradi pomanjkanja fizične kondicije, v sled tega pogosto tudi slabši učni uspehi.
- Šolski telovadnici sta premajhnih dimenzij, da bi v njih lahko kvalitetno izvajali vse oblike športne vzgoje oz. naučili otroke športnih panog, ki pripomorejo zdravemu razvoju otrok in širijo njihova športna znanja. Blizu šole je kar nekaj športnih objektov, ki so v dopoldanskem času na razpolago prav v takšne namene: kopališče Pristan, Ledna dvorana, dvorana s plezalno steno, tenis igrišča, atletski stadion, snežni stadion Pohorje ...
- Želja učiteljic razrednega pouka po večji strokovni pomoči (sodelovanju) pri uresničevanju ciljev pouka športne vzgoje in predvsem večje varnosti pri delu na različnih gimnastičnih orodjih.
- Kljub slabemu materialnemu stanju staršev otrok omenjene šole omogočiti njihovim otrokom naučiti se osnovnih znanj v športih, ki jih starši posamezno ne bi zmogli: tenis, smučanje, drsanje ...
- Z uvedbo integriranih zimskih in letnih tednov oziroma dni v naravi želimo doseči korak naprej v otrokovem dojetanju pomena zdravega življenja in gibanja v naravi ter skrbi za okolje.
- Lažje izvajanje nalog za športno značko Zlati sonček in Krpan ter ura športne vzgoje vsak dan.

2.3. Materialni in kadrovski pogoji

Na OŠ Maksa Durjave so naslednji športni objekti oziroma površine ter športni rekviziti:

- dve telovadnici, dimenzije 24 X 12 m in 20 X 10 m,
- zunanje asfaltirano športno igrišče za košarko, odbojko in mali nogomet,
- travnata površina 30 X 25 m s plezali (trim rekviziti),
- ustrezno gimnastično orodje, drobno orodje in različne vrste žog.

Slika 1: Telovadnica OŠ Maksa Durjave

Slika 2: Telovadnica 2 OŠ Maksa Durjave

2.4. Organizacija pouka

Pouk športne vzgoje je bil organiziran tako, da je bila ura športne vzgoje od 1. do 4. razreda vsak dan. Pri dveh urah na teden sta sodelovala razrednik in učitelj športne vzgoje. Razrednik in učitelj športne vzgoje sta skupaj načrtovala letni program za športno vzgojo. Zaradi bližine plavalnega bazena smo plavalne vsebine izvajali pri rednih urah športne vzgoje skozi celotno šolsko leto, razen v četrtem razredu, ko smo organizirali tečajno obliko plavanja. Ostale dodatne vsebine so se opravljale v tečajnih oblikah: drsanje, tenis, športno plezanje ter smučanje in tek na smučeh v šoli v naravi.

2.5. Tečajne oblike

- Športno plezanje

To dejavnost so izvajali inštruktorji športnega plezanja v Univerzitetnem športnem centru.

Slika 3: Tečaj plezanja

- Drsanje

Tečaj drsanja je potekal v Ledni dvorani Tabor pod vodstvom vaditeljev drsanja, in sicer pet dni po dve šolski uri. Vsi učenci so dobili varnostne čelade in drsalke ustrezne velikosti. Po končanem tečaju so dobili učenci tudi priznanje in prosto vstopnico za drsanje.

- Tenis

Tečaj te dejavnosti se je odvijal na teniških igriščih teniškega kluba Železničar pod vodstvom teniških vaditeljev. Obe dejavnosti, drsanje in tenis, sta bili primerni tudi zaradi bližine vadišč, saj sta od šole oddaljeni le deset minut hoje.

- Smučanje in tek na smučeh

Zimske dejavnosti so se odvijale na smučarskem stadionu pod Pohorjem, kjer je primeren poligon za najmlajše, in v šoli v naravi na Ribniški koči, ki je naša tradicionalna zimska baza. Omenjeni dejavnosti sva izvajala športna pedagoga s pomočjo vaditeljev smučanja in razrednikov.

- Rolanje

Tečaj rolanja smo izvedli v šolski telovadnici in na šolskem igrišču.

Slika 4: Tečaj rolanja

2.6. Bivanje v naravi

Starši dobro vedo, kako dojenčkom in malim otrokom prija svež zrak, zato jim kot redne obroke hrane privoščijo tudi redne izhode v naravo ali vsaj izhod iz stanovanj. Ko pa otrok postane šoloobvezen, pa mnogi starši pozabijo, kako blagodejen vpliv na zdravje in počutje ima bivanje na svežem zraku. Napet urnik in današnji način življenja skoraj onemogočata družinske izhode v naravo med tednom, otrok pa potrebuje to dejavnost vsakodnevno in je ne more nadomestiti preko vikenda.

Slika 5: Šola v naravi - pohodništvo

Učitelji lahko veliko naredimo za otrokovo zdravje, če načrtujemo in izvajamo ure športne vzgoje tudi izven telovadnic. Velik pomen imajo tudi šole v naravi (zimski, letni) in integrirani dnevi v naravi (zimski, letni). Če je naravno okolje predaleč, se poslužujemo otroških igrišč in šolskega parka, ki je zelo razgiban. S tem ne bomo vplivali le na zdravje in povečano odpornost proti boleznim, ampak bomo otrokom tudi pokazali možnost, kako lahko preživljajo svoj prosti čas na prostem v svojem okolišu. S tem jih bomo tudi morda odtegnili od računalniških iger in televizije.

Šole v naravi imajo še posebno vrednost. Otroci so prvič od doma in čisto sami s svojimi prijatelji. Ta izkušnja in to doživetje je zanje nepozabno. Zato se kot

učitelji vedno trudimo, da bi bilo to bivanje čim boljše organizirano, prijetno in koristno. Prikažemo jim najrazličnejše stvari, katerih s starši ne bodo doživeli (otvoritveni večer, vstajanje, jutranja telovadba, pouk v naravi, otroške igre s sošolci, zaključni večer ...). Naša prvotna naloga je, da otroku pokažemo, kako lahko preživi dan v naravi, kako se izogne poškodbam, spozna teren, opazi živali ...

Prednosti naravnega okolja:

- Gibanje na svežem zraku je pogoj za splošno odpornost proti boleznim.
- Naravno okolje deluje na človeka sproščujoče.
- Raznolik teren ponuja mnogo možnosti za naravne oblike gibanja.
- Samo v naravnem okolju bomo izpolnili cilj privzgojiti otroku spoštljiv odnos do narave.
- Vse, kar smo se naučili v telovadnici, postane v naravnem okolju življenjsko uporabno.

Neugodnosti naravnega okolja:

- Težje je poskrbeti za varnost otrok med vadbo.
- Vadbo moramo prilagajati vremenskim pogojem.
- Otroci potrebujejo primerno obleko in obutev za vadbo v naravnem okolju.
- Pred vadbo mora učitelj izbrati in si dobro ogledati teren, kjer bo vadbo organiziral.

2.7. Interesne dejavnosti s področja športa

Na šoli imamo tudi veliko dodatnih športnih dejavnosti, ki so izpeljane v okviru interesnih dejavnosti. Le-te vodijo pedagoško in strokovno usposobljeni ljudje. V tej vlogi smo učitelji športne vzgoje in razredne učiteljice. Za posamezne dejavnosti, za katere nimamo ustreznega kadra in se pokaže interes, pa zagotovimo ljudi iz posameznih športnih klubov. Tako na šoli izvajamo interesne dejavnosti, kot so: košarka, badminton, odbojka, planinski krožek, ritmična gimnastika in ples. Širok izbor športnih dejavnosti je namenjen vsem zainteresiranim učencem in ne samo nadarjenim. Skoraj vsak si lahko najde vsaj eno dejavnost, ki jo bo z veseljem

obiskoval. Sodelovanje je prostovoljno in ni obvezno. Učenci lahko tudi med letom menjajo dejavnosti. Tako lahko učenci z vključevanjem v te dodatne vsebine pridobijo veliko športnih ur na teden.

2.8. Program dela v športnem oddelku

Prvi razred

Poudarek je na razvoju osnovnih motoričnih sposobnosti. Da je čas za pričetek splošne športne vadbe otrok v tem obdobju idealen, govorijo v prid naslednji faktorji: upočasnjena telesna rast, začetek intenzivne rasti mišic, določena stopnja intelektualne razvitosti za sprejemanje skupinskih navodil, veliko energije, ki se lahko uspešno sprošča v gibalnih aktivnostih, hiter razvoj velikih možganov in predvsem mielinizacija korteksa, kar govori o tem, da je to čas optimalnega učenja za motorične aktivnosti, ki zahtevajo veliko naučenih vzorcev vedenja.

- Spoznavanje osnovnih elementov različnih športov: gimnastika, motorika z žogo, atletika, ples, odbojka, košarka, nogomet in badminton.
- Tečajne oblike in delo izven šole: plavanje, drsanje, tenis, planinski izlet – jeseni; smučanje – Ribniška koča – pozimi; kolesarjenje in taborjenje – spomladi.

Drugi razred

Učenci so imeli 5 ur športne vzgoje na teden pod vodstvom športnega pedagoga in razredne učiteljice. Delo je potekalo kontinuirano s ciljem na nadaljnjem razvoju motoričnih sposobnosti, predvsem na gibljivosti in koordinaciji.

- Razvoj osnovnih motoričnih sposobnosti (hitrost, koordinacija, gibljivost, moč).
- Seznanjanje z različnimi orodji v telovadnici (švedska skrinja, koza, letvenik...).

- Učenje novih elementov različnih športov in izpopolnjevanje že naučenega. Motorika z žogo: košarka, odbojka, nogomet, badminton, namizni tenis, tenis. Atletika: elementarne igre, skakalni poligoni, visok in nizki štart, skoki. Gimnastika: talna telovadba in ritmična gimnastika.
- Tečajne oblike dela in delo izven šole: nadaljevalni tečaj plavanja, tenis, smučanje, jeseni – orientacijski pohod; pozimi – drsanje; pomladi – kros v naravi.

Tretji razred

Tudi v tretjem razredu so učenci imeli pet ur športne vzgoje pod vodstvom športnega pedagoga in učiteljice razrednega pouka.

- Razvoj osnovnih motoričnih sposobnosti (hitrost, koordinacija, moč, vzdržljivost in gibljivost).
- Uporaba in delo na različnih orodjih v telovadnici.
- Učenje novih in izpopolnjevanje starih že naučenih elementov različnih športov: gimnastika (izvajanje koordiniranih gibanj s posameznimi deli telesa ob glasbi, preskoki različnih orodij s pomočjo odrivne deske in male prožne ponjave, skoki v globino, obvladovanje teže telesa v različnih položajih na tleh ali na orodju ...); atletika (razvijanje specifičnih sposobnosti: hitro moč, absolutno hitrost, hitrost reakcije, specifična gibljivost; razvijanje funkcionalnih sposobnosti: zlasti aerobno vzdržljivost do stopnje, ki jim omogoča preteči daljšo razdaljo).
- Motorika z žogo (razvoj gibalnih sposobnosti, ki jim omogoča uspešno izvajanje izbranih gibanj z žogo, natančnost zadevanja in podajanja z roko, nogo in loparjem, prostorske orientacije in situacijsko mišljenje).
- Tečajne oblike in delo izven šole: nadaljevalni tečaj plavanja, drsanje, tek in hoja na smučeh. Učenci spoznajo različne izletniške točke: Pohorje, Kozjak ... Povezovanje izletov z drugimi predmeti (naravoslovje, likovna vzgoja, glasbena vzgoja, družba ...). Skupaj oblikujemo čustveno navezovanje na naravo, smisel za kulturo, prijateljsko vedenje v skupini, topografija. Izleti za športno značko Krpan.

Četrty razred

V četrtem razredu smo nadaljevali z delom iz prvih treh razredov. Poleg sklopov, ki so potekali kontinuirano, kot v tretjem razredu, smo prišli do diferenciacije, v smislu hitrejšega napredovanja motorično zmogljivejših, kot tudi motorično manj zmogljivih otrok.

- Razvoj osnovne motorike.

Učenje naslednjih športnih disciplin in elementov: razne igre z žogo; košarka (mini košarka, pravila), odbojka (mini odbojka, pravila), badminton, namizni tenis (igra v parih, pravila), nogomet (osnovni tehnični elementi, igra).

- Atletika (tek čez ovire, štafete, tehnike skokov).
- Akrobatika (skoki na mehko blazino), gimnastika.
- Tečajne oblike in dnevi izven šole: letna šola v naravi na morju – Simonov zaliv; zimska šola v naravi – Ribniška koča; zahtevnejši planinski pohod.

Slika 6: Tečaj plavanja

2.9. Financiranje

Večino stroškov pri delovanju športnih oddelkov so pokrivali starši. Znesek, ki so ga plačevali, je bil 2.000 SIT mesečno. S tem denarjem so se plačevale dodatne ure učiteljem in delno tudi tečajne oblike, planinski izleti. Del stroškov smo pokrivali tudi z oddajanjem telovadnice. Žal nismo uspeli pridobiti dodatnih sredstev od občine, ki je menila, da gre za nadstandardno ponudbo in da ni denarja v ta namen. Zelo veseli smo bili vsakoletnega prispevka Zavoda za šport v obliki športnih rekvizitov, kar nam je bilo v veliko pomoč.

3.0. CILJI RAZISKAVE

V skladu s predmetom in problemom raziskave smo si zastavili naslednja cilja:

- Primerjati rezultate motoričnih testov med učenci, ki so obiskovali športni oddelek (oddelek B) in učenci, ki niso obiskovali športnega oddelka (oddelek A).
- Primerjati rezultate motoričnih testov otrok, ki so obiskovali športne oddelke na OŠ Maksa Durjave z republiškim povprečjem (športno-vzgojni karton).

4.0. METODE DE LA

4.1. Vzorec merjencev

Vzorec merjencev so sestavljali učenci in učenke, ki so bili vpisani v prvi razred v šolskem letu 1998/1999. Imeli smo dva oddelka: A in B. Oddelek A je delal samo po rednem učnem načrtu za športno vzgojo. Oddelek B pa je bil športni oddelek, ki je imel dodatne ure športne vzgoje. Nato smo ti dve skupini spremljali pet šolskih let. Samo število učencev in učenk se je skozi časovno obdobje spreminjalo.

4.2. Vzorec spremenljivk

V raziskavi smo uporabili teste iz baterije športno-vzgojnega kartona za merjenje osnovnih motoričnih sposobnosti.

Merski postopki opredeljujejo naslednje telesne značilnosti in motorične sposobnosti:

ATV	-	telesna višina	
ATT	-	telesna teža	
AKG	-	kožna guba	
TAP	-	dotikanje plošče z roko	- hitrost izmeničnih gibov
SDM	-	skok v daljino z mesta	- eksplozivna moč
PON	-	premagovanje ovir nazaj	- koordinacija gibanja celega telesa
DT	-	dviganje trupa	- mišična vzdržljivost trupa
PRE	-	predklon na klopici	- gibljivost
VZG	-	vesa v zgibi	- mišična vzdržljivost ramenskega obroča in rok;
T60	-	tek na 60 m	- šprinterska hitrost
T600	-	tek na 600 m	- splošna vzdržljivost

4.3. Organizacija zbiranja podatkov

Podatke smo pridobili v sklopu testiranj za športno-vzgojni karton v telovadnici. Test teka na 60m in 600m pa smo izvedli na atletskem stadionu Poljane.

4.4. Metode obdelave podatkov

Podatke smo obdelali s statističnim paketom SPSS – 12.0 (statistical Package for the social Sciences) z osnovnimi postopki opisne statistike (povprečja, standardni odklon, minimalni, maksimalni rezultat).

5.0. EMPIRIČNI PODATKI Z RAZPRAVO

V prvem delu smo se odločili primerjati rezultate motoričnih testov med otroki, ki so obiskovali športni oddelek (oddelek B), in otroki, ki le-tega niso obiskovali (oddelek A). V šolskem letu 1998/1999 je bil A oddelek nešportni oddelek z »normalnim« učnim načrtom. B oddelek je bil športni oddelek, kjer so se izvajale dodatne ure športne vzgoje, ki jih je vodil učitelj športne vzgoje. Pri rednih urah pa sta sodelovala razredna učiteljica in učitelj športne vzgoje. Najprej bomo v prvem delu analizirali podatke učencev, v drugem delu podatke učenk.

Za lažje razumevanje naslednjih tabel, navajamo legendo oznak za spremenljivke ali za metodološke pojme.

Legenda oznak:

Antropometrični test:

ATV - telesna višina

ATT - telesna teža

AKG - kožna guba

Merske enote:

- (mm)

- (kg)

- (mm)

Motorični test:

DPR - dotikanje plošče z roko

SDM - skok v daljino z mesta

PON - premagovanje ovir nazaj

DT - dviganje trupa

PRE - predklon na klopci

VZG - vesa v zgibi

T60 - tek na 60 m

T600 - tek na 600 m

Merske enote:

- (število ponovitev)

- (cm)

- (0,1 sekunde)

- (število ponovitev)

- (cm)

- (sekunde)

- (0,1 sekunde)

- (sekunde)

N - število merjencev

Minimum - najslabši rezultat

Maksimum - najboljši rezultat

Povprečje - povprečje rezultatov skupine

Std. deviacija - standardna deviacija

	N	Minimum	Maksimum	Povprečje	Std. deviacija
ATV	9	1190	1335	1262,78	42,58
ATT	9	210	290	250,56	28,22
AKG	9	7	10	8,44	0,88
TAP	9	19	29	23,00	3,16
SDM	9	100	163	133,56	18,55
PON	9	134	275	226,33	49,49
DT	9	9	33	23,67	7,42
PRE	9	38	48	42,44	3,21
VZG	9	5	73	25,00	23,25
T60	7	110	149	124,71	14,21
T600	7	175	221	192,43	18,30

Tabela 1: Dečki – 1. a, šolsko leto 1998/1999

	N	Minimum	Maksimum	Povprečje	Std. deviacija
ATV	9	1165	1305	1262,78	40,63
ATT	9	215	330	275	41,91
AKG	9	6	17	11	4,24
TAP	9	18	33	27,56	4,39
SDM	9	123	172	141,22	15,34
PON	9	125	217	161,22	28,25
DT	9	19	44	33,56	7,23
PRE	9	33	52	43,33	5,57
VZG	9	12	48	25,22	12,49
T60	8	108	129	117	7,23
T600	8	157	197	176,63	13,66

Tabela 2: Dečki – 1. b, šolsko leto 1998/1999

Če primerjamo tabelo 1 in 2, lahko vidimo, da je bilo v šolskem letu 1998/1999 v obeh razredih devet učencev. V A oddelku dva učenca nista opravila vseh motoričnih testov, v B oddelku en učenec. S sivo barvo so označeni boljši rezultati. Lepo je vidno, da so učenci v športnem oddelku dosegli v povprečju boljše rezultate v vseh motoričnih sposobnostih.

	N	Minimum	Maksimum	Povprečje	Std. deviacija
ATV	7	1225	1400	1311,43	53,91
ATT	7	230	335	282,14	33,15
AKG	7	7	10	9	1,29
TAP	7	23	31	26,43	2,93
SDM	7	115	180	153,14	20,67
PON	7	119	203	141,14	28,41
DT	7	3	49	32,86	14,69
PRE	7	41	55	47,28	4,35
VZG	7	8	52	25,57	16,93
T60	7	98	146	115,43	17,03
T600	7	146	230	175,71	27,16

Tabela 3: Dečki – 2. a, šolsko leto 1999/2000

	N	Minimum	Maksimum	Povprečje	Std. deviacija
ATV	10	1210	1400	1324	52,59
ATT	10	240	435	323	65,16
AKG	10	6	18	11,3	3,71
TAP	10	24	35	30,4	4,19
SDM	10	140	190	158,5	15,91
PON	10	101	173	125,1	20,70
DT	10	30	50	37,6	6,02
PRE	10	35	53	44,3	5,62
VZG	10	6	120	39,3	31,013
T60	10	98	120	110,3	8,45
T600	9	147	210	174,33	20,17

Tabela 4: Dečki – 2. b, šolsko leto 1999/2000

V šolskem letu 1999/2000 je bilo v A oddelku sedem učencev in so vsi opravili teste. V B oddelku je bilo deset učencev in eden ni opravil vseh testov. Tudi v tem šolskem letu so učenci v športnem oddelku v povprečju dosegli boljše rezultate, razen pri testu PRE – predklon na klopci. Iz tabel lahko ugotovimo, da so rezultati v prid športnemu oddelku pri motoričnih testih: dotikanje plošče z roko, skok v daljino, poligon nazaj, dviganje trupa, vesa v zgibi, tek na 60 metrov in tek na 600 metrov.

	N	Minimum	Maksimum	Povprečje	Std. deviacija
ATV	7	1280	1445	1370	52,76
ATT	7	250	360	311,43	36,71
AKG	7	7	12	9,14	1,67
TAP	7	24	35	28,57	3,69
SDM	7	139	172	154,43	12,26
PON	7	110	230	150,14	46,41
DT	7	16	55	35,14	11,95
PRE	7	39	48	45	3,46
VZG	7	15	102	46	32,02
T60	7	97	123	108	8,29
T600	5	140	177	156,8	15,48

Tabela 5: Dečki – 3. a, šolsko leto 2000/2001

	N	Minimum	Maksimum	Povprečje	Std. deviacija
ATV	10	1285	1480	1389,5	55,41
ATT	10	265	460	343,5	65,66
AKG	10	6	19	11,6	4,35
TAP	10	25	37	31,2	4,11
SDM	10	139	200	156,8	19,43
PON	10	90	150	121,1	21,67
DT	10	32	55	40,1	8,85
PRE	10	43	56	46,8	4,05
VZG	10	10	120	56,6	37,49
T60	8	105	122	110,37	6,44
T600	8	134	210	162	27,14

Tabela 6: Dečki – 3. b, šolsko leto 2000/2001

V šolskem letu 2000/2001 je bilo v tretjem razredu v A oddelku sedem učencev in dva nista opravila vseh motoričnih testov. V B oddelku je bilo deset učencev in dva nista opravila vseh motoričnih testov. Učenci A oddelka so dosegli boljši rezultat pri motoričnem testu teka na 60 metrov in teka na 600 metrov. Pri ostalih šestih motoričnih testih je bil B oddelek boljši. Opaziti je tudi, da je razlika med rezultati nekoliko manjša, razen pri testu PON – poligon nazaj in VZG – vesa v zgibi.

	N	Minimum	Maksimum	Povprečje	Std. deviacija
ATV	2	1435	1500	1467,5	45,97
ATT	2	330	400	365	49,49
AKG	2	10	13	11,5	2,12
TAP	2	31	34	32,5	2,12
SDM	2	140	146	143	4,24
PON	2	120	131	125,5	7,78
DT	2	30	40	35	7,07
PRE	2	45	47	46	1,41
VZG	2	25	62	43,5	26,16
T60	4	96	97	96,75	0,50
T600	3	140	178	154	20,88

Tabela 7: Dečki – 4. a, šolsko leto 2001/2002

	N	Minimum	Maksimum	Povprečje	Std. deviacija
ATV	9	1330	1530	1447,77	58,95
ATT	9	290	530	388,89	81,12
AKG	9	8	23	13,78	6,09
TAP	9	27	39	34,11	3,89
SDM	9	142	202	162,89	18,21
PON	9	70	140	107,22	24,89
DT	9	31	60	43,44	9,33
PRE	9	40	56	46,67	4,44
VZG	9	11	81	48,67	26,78
T60	9	98	113	106	5,17
T600	9	127	184	144,44	22,43

Tabela 8: Dečki – 4. b, šolsko leto 2001/2002

V šolskem letu 2001/2002 so bili v četrtem razredu v oddelku A samo štirje učenci. Le dva sta uspešno opravila vse teste. V športnem oddelku B pa je bilo devet učencev in vsi so uspešno opravili vse teste. B oddelek je bil uspešnejši v vseh motoričnih testih, razen pri teku na 60 metrov (M60). Žal sta bila v A oddelku samo dva merjenca, tako da težko primerjamo podatke za to obdobje, saj so dokaj nerealni zaradi malega števila merjencev.

	N	Minimum	Maksimum	Povprečje	Std. deviacija
ATV	4	1440	1550	1501,25	50,72
ATT	4	360	460	405	47,96
AKG	4	8	10	9	0,82
TAP	4	32	35	33,75	1,5
SDM	4	150	186	172,5	16,61
PON	4	106	127	119,25	9,71
DT	4	30	39	34,75	4,42
PRE	4	40	47	43,5	2,89
VZG	4	15	66	39	20,89
T60	4	94	105	101,5	5,06
T600	4	138	162	151,25	10,87

Tabela 9: Dečki – 5. a, šolsko leto 2002/2003

	N	Minimum	Maksimum	Povprečje	Std. deviacija
ATV	6	1475	1585	1552,5	40,46
ATT	6	370	640	461,67	108,15
AKG	6	7	22	11,33	5,82
TAP	6	31	42	37,17	4,36
SDM	6	150	180	162,83	11,21
PON	6	93	204	134	40,43
DT	6	28	56	42,17	11,28
PRE	6	35	50	44,67	5,64
VZG	6	11	102	48	32,94
T60	9	94	113	103,11	6,86
T600	6	140	182	160	14,87

Tabela 10: Dečki – 5. b, šolsko leto 2002/2003

V šolskem letu 2002/2003 so bili v petem razredu v oddelku A štirje učenci, v B oddelku devet učencev. V A oddelku so vsi opravili testiranje, v B oddelku pa ga trije učenci niso. A oddelek je imel boljše povprečne rezultate pri SDM, PON, M60 in M600. B oddelek pa je bil uspešnejši pri TAP, DT, PRE in VZG.

V nadaljevanju naloge bomo analizirali podatke istih učenk od prvega do petega razreda.

	N	Minimum	Maksimum	Povprečje	Std. Deviacija
ATV	10	1160	1365	1260,5	51,77
ATT	10	200	305	274	34,31
AKG	10	7	18	12,1	3,38
TAP	10	13	27	21,1	4,23
SDM	10	80	142	116,6	20,64
PON	10	216	407	249,7	81,86
DT	10	15	32	23,8	5,53
PRE	10	32	46	41,4	5,19
VZG	10	3	15	9,1	5,11
T60	6	115	133	122,67	5,85
T600	6	185	220	207,17	12,54

Tabela 11: Dekleta – 1. a, šolsko leto 1998/1999

	N	Minimum	Maksimum	Povprečje	Std. deviacija
ATV	6	1155	1415	1284,17	87,37
ATT	6	185	385	302,50	75,48
AKG	6	8	18	13,83	3,54
TAP	6	22	29	24,50	2,51
SDM	6	122	157	133,67	13,69
PON	6	130	217	176,17	32,44
DT	6	22	41	32	6,32
PRE	6	38	55	43,83	6,31
VZG	6	8	33	17,83	8,86
T60	6	114	127	118,17	4,95
T600	6	176	226	199,50	18,33

Tabela 12: Dekleta – 1. b, šolsko leto 1998/1999

V šolskem letu 1998/1999 je bilo v oddelku A deset učenk. Štiri učenke niso opravile testa teka na 60 metrov in teka na 600 metrov. V športnem oddelku B je bilo šest učenk in vse so opravile celotno testiranje. Ko primerjamo povprečne rezultate obeh razredov, ugotovimo, da so bila dekleta v športnem oddelku mnogo bolj uspešna. Velike razlike so tudi pri PON (poligon nazaj), kjer gre za koordinacijo gibanja v prostoru. Tudi pri ostalih testih so odstopanja.

	N	Minimum	Maksimum	Povprečje	Std. deviacija
ATV	10	1190	1480	1329,9	80,81
ATT	10	220	440	320,5	62,91
AKG	10	7	22	12,3	4,24
TAP	10	21	37	29,9	4,65
SDM	10	90	150	129	18,37
PON	10	129	363	190,6	67,52
DT	10	28	37	32,4	3,09
PRE	10	40	50	45,7	3,97
VZG	10	1	26	13,9	8,82
T60	7	109	124	116,71	5,93
T600	7	166	233	211	23,48

Tabela 13: Dekleta – 2. a, šolsko leto 1999/2000

	N	Minimum	Maksimum	Povprečje	Std. deviacija
ATV	9	1190	1470	1323,33	83,66
ATT	9	200	450	322,22	94,31
AKG	9	7	19	12,22	4,32
TAP	9	23	32	27,89	2,97
SDM	9	126	170	147,33	15,26
PON	9	103	193	147	29,04
DT	9	27	43	33,89	5,25
PRE	9	40	55	46,11	4,70
VZG	8	14	120	40,37	34,33
T60	9	107	134	116,89	8,02
T600	8	168	242	200,25	27,25

Tabela 14: Dekleta – 2. b, šolsko leto 1999/2000

V šolskem letu 1999/2000 je bilo v drugem razredu v A oddelku 10 učenk. Tri učenke niso opravile testa iz teka na 60 metrov in teka na 600 metrov. V B oddelku je bilo devet učenk in ena učenka ni opravila testa iz vese v zgibi in teka na 600 metrov. Po pregledu povprečnih vrednosti obeh razredov lahko ponovno ugotovimo, da je bil športni oddelek uspešnejši v večini motoričnih testov. Pri testih: dotikanje plošče z roko, dviganje trupa, predklon na klopici in tek na 60 metrov so razlike nekoliko manjše. Pri preostalih testih pa so te razlike večje.

	N	Minimum	Maksimum	Povprečje	Std. deviacija
ATV	10	1320	1555	1392,5	84,56
ATT	10	280	530	384	71,83
AKG	10	8	21	12,9	3,81
TAP	10	27	36	30,4	3,13
SDM	10	90	150	128,3	17,94
PON	10	135	275	191,3	51,09
DT	10	20	31	28,1	3,98
PRE	10	32	58	45,3	7,91
VZG	10	3	27	13,8	7,27
T60	7	110	136	117,57	9,23
T600	6	165	187	178,33	8,53

Tabela 15: Dekleta – 3. a, šolsko leto 2000/2001

	N	Minimum	Maksimum	Povprečje	Std. deviacija
ATV	9	1290	1575	1401,67	91,86
ATT	9	230	550	355,56	112,71
AKG	9	6	20	13,11	5,32
TAP	9	25	34	29	3,16
SDM	9	134	176	148,67	12,48
PON	9	108	162	134,33	23,61
DT	9	30	42	36,22	4,17
PRE	9	40	53	46,11	4,28
VZG	8	16	70	38,13	17,32
T60	9	103	118	108,22	6,16
T600	8	160	202	178,75	16,69

Tabela 16: Dekleta – 3. b, šolsko leto 2000/2001

V šolskem letu 2000/2001 je bilo v tretjem razredu v oddelku A deset učenk. Tri učenke ponovno niso opravile teka na 60 metrov in štiri dekleta teka na 600 metrov. V B oddelku je bilo devet učenk. Ena učenka ni opravila testa vesa v zgibi in testa teka na 600 metrov. Učenke v A oddelku so dosegle boljši rezultat pri motoričnem testu dotikanje plošče z roko in pri teku na 600 metrov, vendar so te razlike minimalne. Pri ostalih testih motoričnih sposobnosti so učenke v športnem oddelku dosegle boljše rezultate.

	N	Minimum	Maksimum	Povprečje	Std. deviacija
ATV	8	1375	1620	1455	93,19
ATT	8	300	570	445	102,67
AKG	8	8	25	16,75	5,81
TAP	8	26	37	31,75	3,84
SDM	8	100	162	130	19,07
PON	8	110	270	156,5	55,88
DT	8	17	40	26,87	6,95
PRE	8	40	59	48,50	6,25
VZG	8	3	28	15,75	9,40
T60	4	106	116	109,25	4,71
T600	2	156	165	160,50	6,36

Tabela 17: Dekleta – 4. a, šolsko leto 2001/2002

	N	Minimum	Maksimum	Povprečje	Std. deviacija
ATV	8	1310	1595	1438,12	91,25
ATT	8	250	620	379,37	124,68
AKG	8	7	21	14,13	5,13
TAP	8	27	36	32,63	2,72
SDM	8	139	198	159	18,18
PON	8	100	150	120,12	16,82
DT	8	29	41	34,75	3,77
PRE	8	41	54	46,62	4,13
VZG	8	13	83	49,75	19,78
T60	7	103	117	107,42	4,89
T600	7	147	198	173,28	17,54

Tabela 18: Dekleta – 4. b, šolsko leto 2001/2002

V šolskem letu 2001/2002 je bilo v 4. a-razredu osem učenk. Štiri učenke niso bile testirane v teku na 60 metrov in kar šest učenk v teku na 600 metrov. V 4. b-razredu je bilo osem učenk. Samo ena učenka ni opravila teka na 60 metrov in teka na 600 metrov. Učenke nešportnega oddelka so imele boljši rezultat le pri preverjanju gibljivosti (PRE). Športni oddelek je dosegel v ostalih motoričnih testih ponovno veliko boljše rezultate. Le-ti ponovno izstopajo pri skoku v daljino, pri poligonu nazaj in pri vesi v zgibi.

	N	Minimum	Maksimum	Povprečje	Std. Deviacija
ATV	5	1415	1645	1511	83,54
ATT	5	330	570	462	93,38
AKG	5	9	13	11,2	1,78
TAP	5	33	41	35,4	3,21
SDM	5	122	152	133	13,34
PON	5	122	185	144,6	23,98
DT	5	22	36	28,4	6,65
PRE	5	48	55	49,8	3,03
VZG	5	9	21	14,4	4,45
T60	2	107	108	107,5	0,71
T600	2	170	172	171	1,41

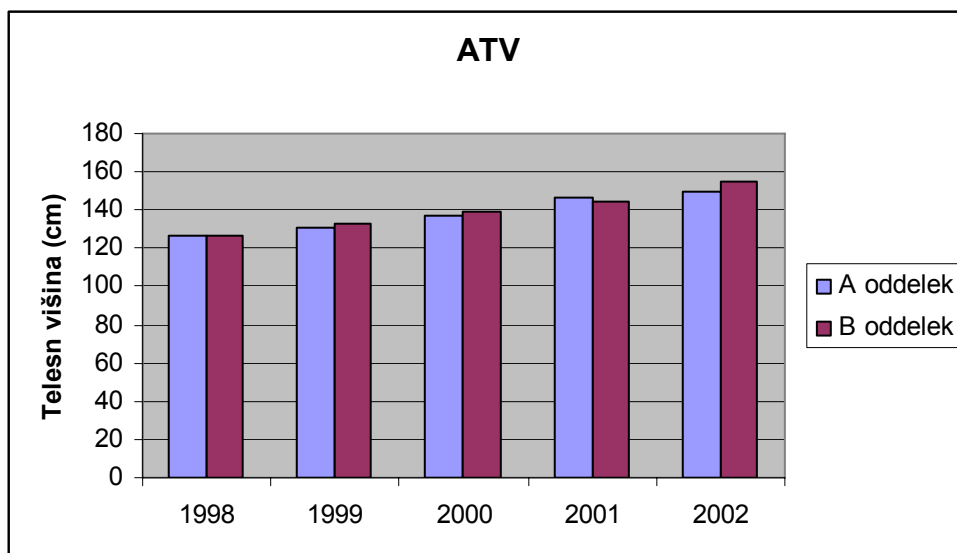
Tabela 19: Dekleta 5. a šolsko leto 2002/2003

	N	Minimum	Maksimum	Povprečje	Std. deviacija
ATV	5	1385	1535	1478	61,61
ATT	5	290	540	414	110,13
AKG	5	5	16	10,8	4,43
TAP	5	28	40	35,2	5,02
SDM	5	140	169	158	12,49
PON	5	119	152	135,8	12,43
DT	5	30	45	37,4	6,34
PRE	5	38	51	44,8	5,26
VZG	5	13	93	53,4	31,54
T60	7	101	117	105,14	5,64
T600	5	160	184	169,2	9,73

Tabela 20: Dekleta – 5. b, šolsko leto 2002/2003

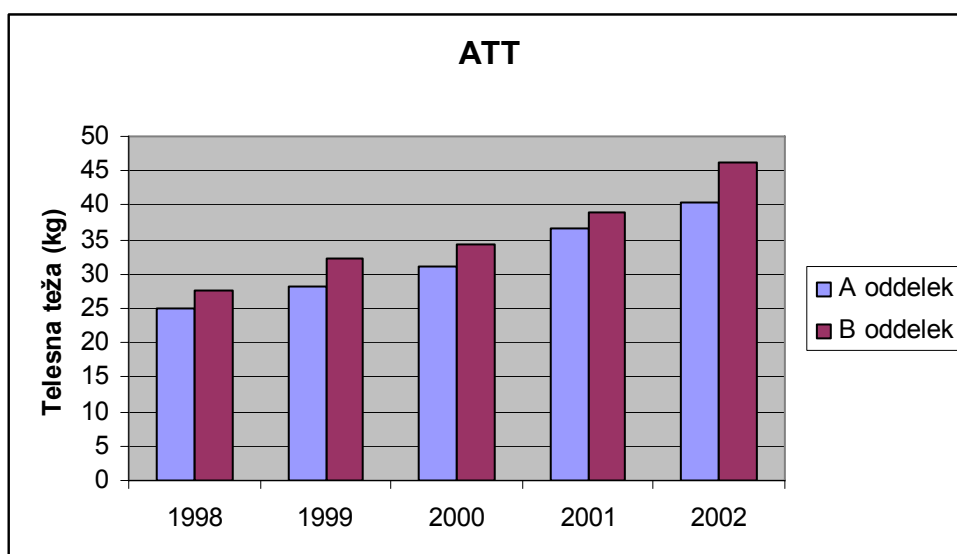
V šolskem letu 2002/2003 je bilo v petem razredu v oddelku A pet učenk. Od teh tri niso tekle na 60 metrov in 600 metrov. V športnem oddelku B je bilo v razredu sedem učenk. Za dve učenki lahko rečemo, da nista opravili testiranja za športno-vzgojni karton v celoti. Opravili sta samo tek na 60 metrov. Učenke športnega oddelka so dosegle boljše rezultate. Le pri predklonu na klopici so dekleta A oddelka dosegle boljši rezultat.

V tem delu naloge bomo z grafi analizirali posamezne morfološke značilnosti in motorične sposobnosti med učenci oddelka A in športnega oddelka B v obdobju od prvega do petega razreda.

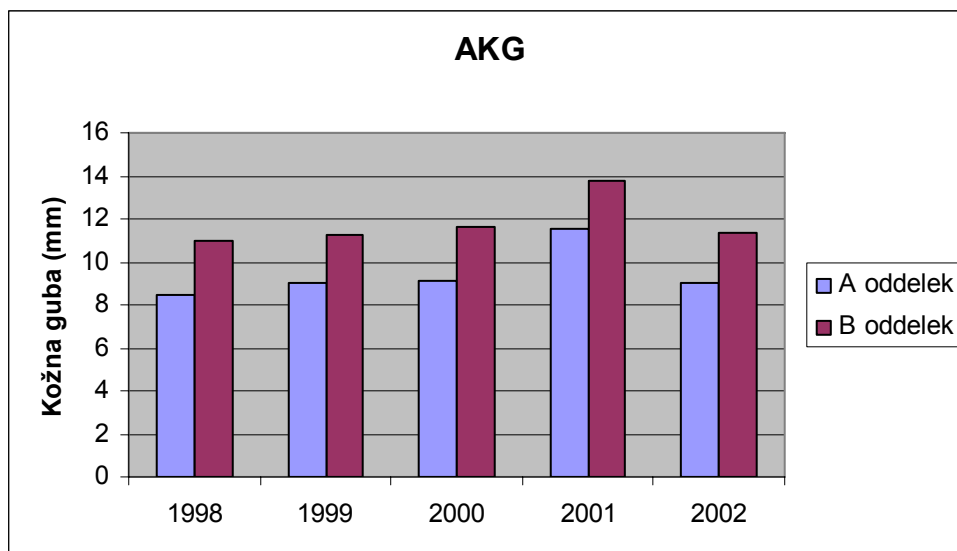
Graf 1: ATV dečki – Telesna višina

Test ATV (graf 1) nam kaže telesno rast učencev v času od prvega do petega razreda. Iz grafa je razvidno, da ni bistvenih razlik med učenci športnega oddelka B in oddelka A. So pa bili učenci v športnem oddelku v povprečju nekoliko višji, razen v četrtem razredu, kjer so dosegli višjo vrednost učenci nešportnega oddelka A.

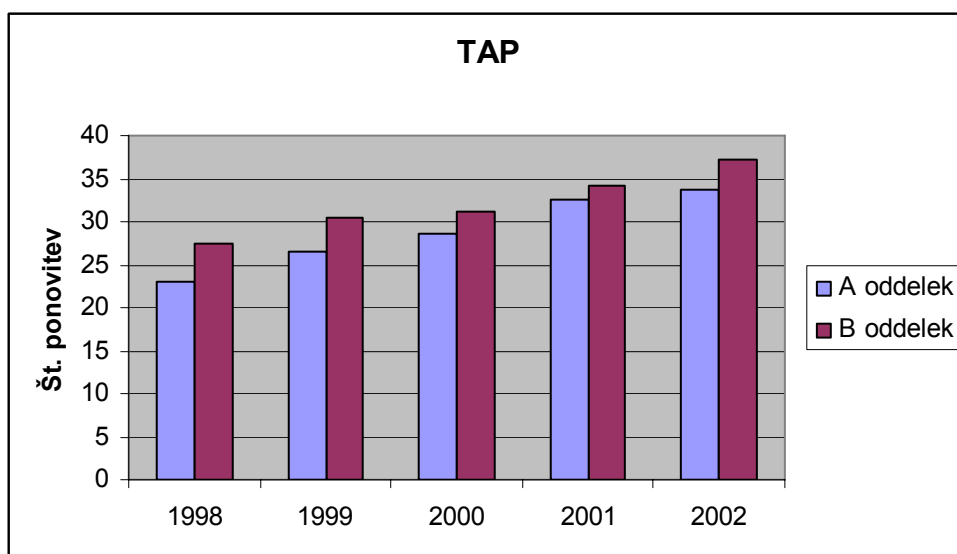
Graf 2: ATT dečki – Telesna teža

Graf 2 prikazuje rezultate testa ATT, ki nam kaže telesno težo učencev v času od prvega do petega razreda. Iz grafa je razvidno, da so bili učenci športnega oddelka B težji od učencev oddelka A. Razlika med oddelkoma je konstantna skozi celotno obdobje raziskave. V zadnjem letu pa se je ta razlika povečala.

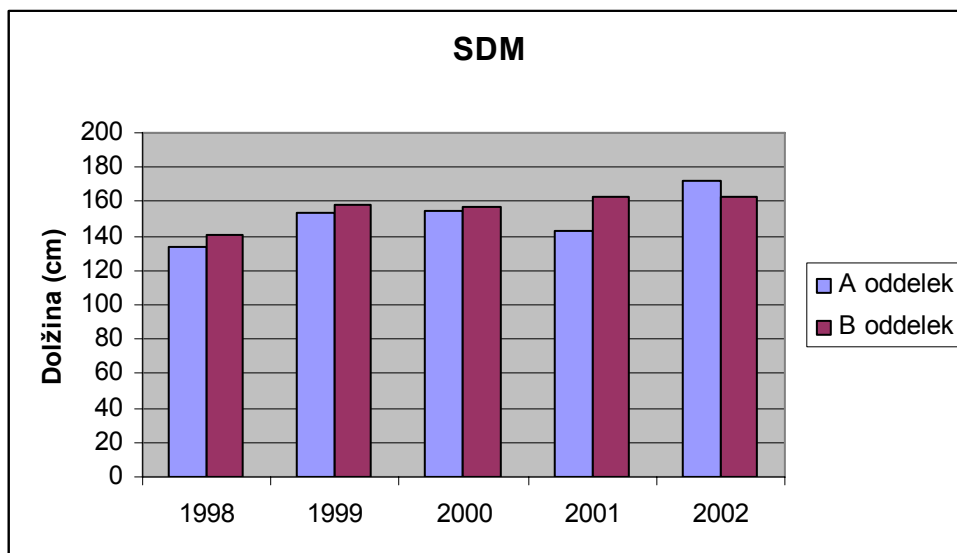
Graf 3: AKG dečki – Kožna guba

Test AKG (graf 3) nam pove, koliko podkožnega maščevja imajo učenci. Učenci oddelka A so imeli precej manj podkožnega maščevja kot pa učenci v športnem oddelku B. Razlika med oddelkom A in oddelkom B je bila konstantna vsa leta.

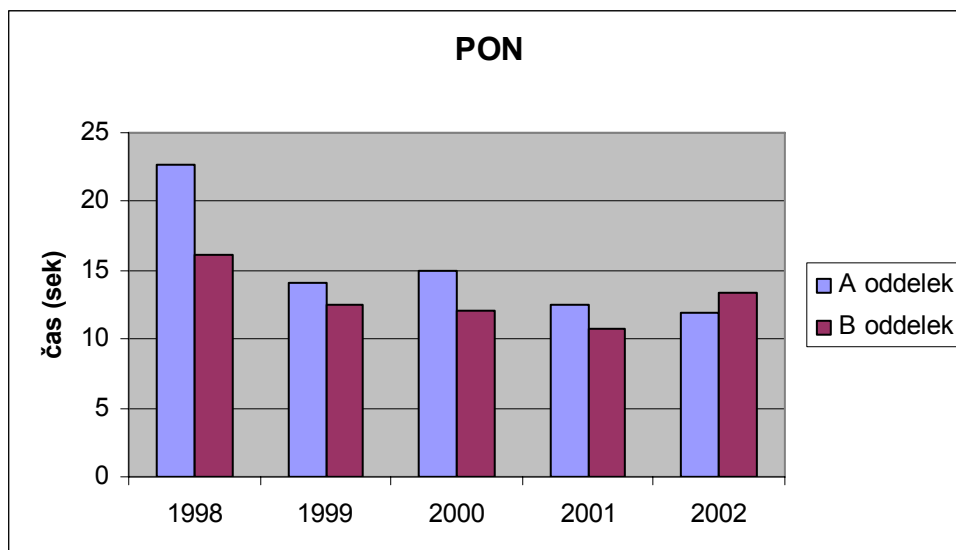
Graf 4: TAP dečki – Dotikanje plošče z roko

Graf 4 prikazuje rezultate testa dotikanja plošče z roko (TAP), kjer ugotavljamo hitrost izmeničnih gibov. Iz grafa je razvidno, da so učenci oddelka A in B napredovali v svojih sposobnostih. Učenci športnega oddelka pa so bili vsa leta uspešnejši.

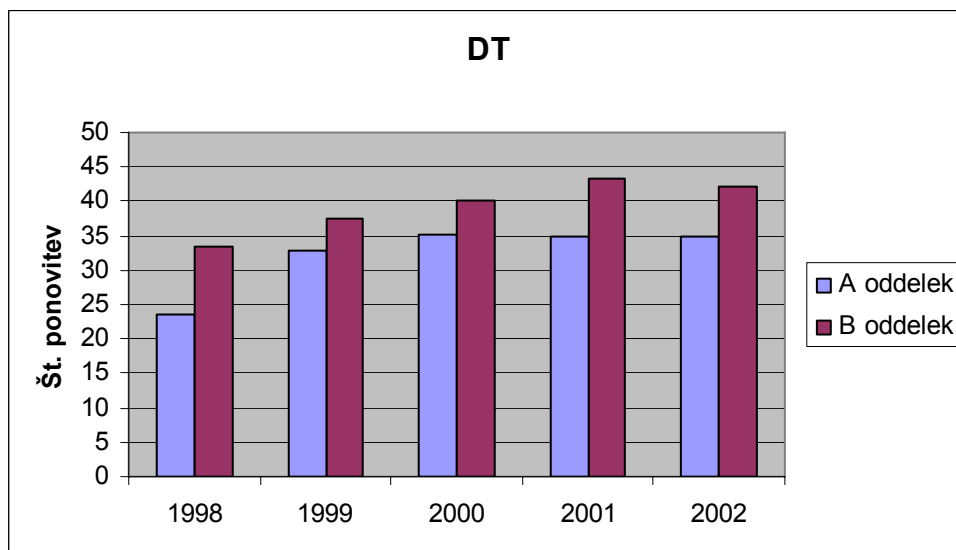
Graf 5: SDM dečki – Skok v daljino z mesta

Graf 5 prikazuje rezultate testa skoka v daljino z mesta (SDM), kjer ugotavljamo eksplozivno moč nog. Iz grafa je razvidno, da so učenci obeh oddelkov izrazito napredovali v drugem razredu. V kasnejših letih pa je napredek minimalen oziroma lahko ponekod vidimo, da je vrednost celo malo nižja. Tudi razlika med rezultati oddelka A in B je majhna, razen leta 2001, kjer je razlika med oddelkoma večja v prid športnemu oddelku.

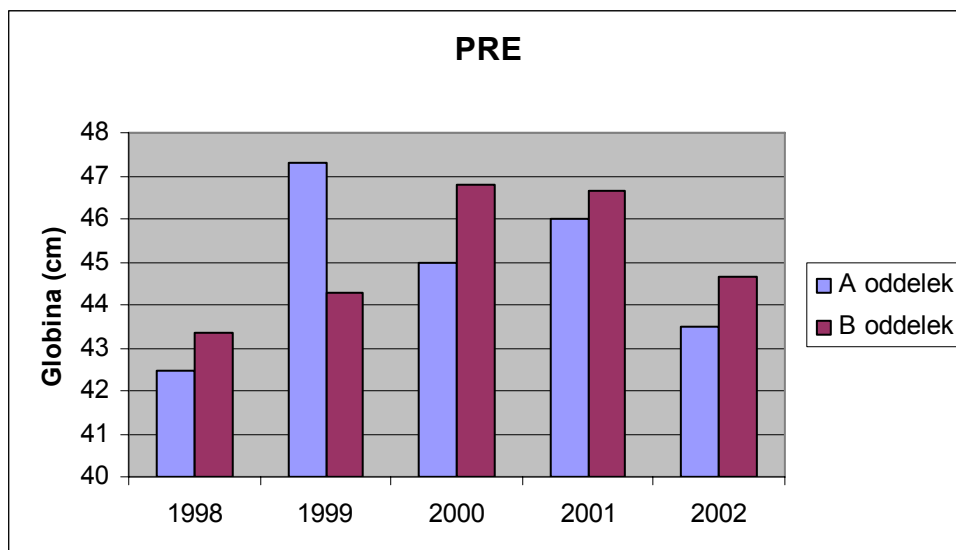
Graf 6: PON dečki – Premagovanje ovir nazaj (dečki)

Graf 6 prikazuje rezultate testa premagovanja ovir nazaj (PON), s katerim merimo koordinacijo gibanja celega telesa v prostoru. Tudi tu lahko ugotovimo, da so učenci obeh oddelkov napredovali vsako leto. Učenci športnega oddelka B so bili vsa leta uspešnejši od oddelka A.

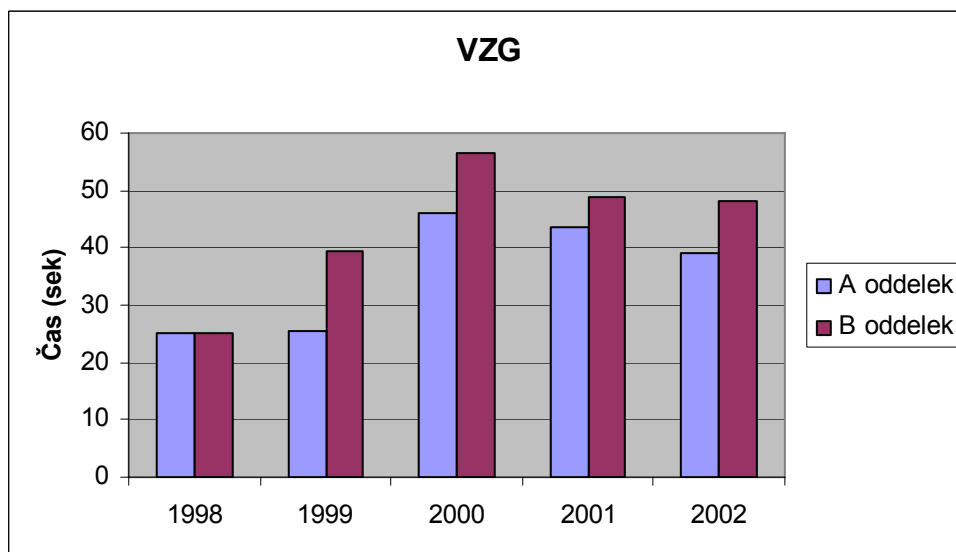
Graf 7: DT dečki – Dviganje trupa (dečki)

Graf 7 prikazuje rezultate testa dviganja trupa (DT), s katerim merimo mišično vzdržljivost trupa. Iz grafa je razvidno, da so učenci oddelka B praviloma v vseh letih dosegali boljše rezultate kot učenci v oddelku A.

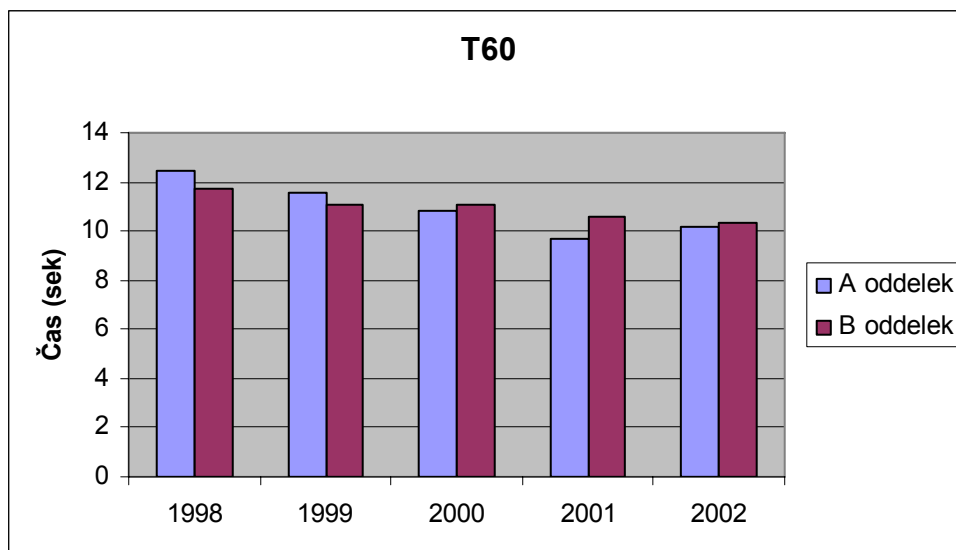
Graf 8: PRE dečki – Predklon na klopci

Graf 8 prikazuje rezultate testa predklon na klopci (PRE), s katerim merimo gibljivost. Učenci športnega oddelka B so praviloma dosegali boljše rezultate.

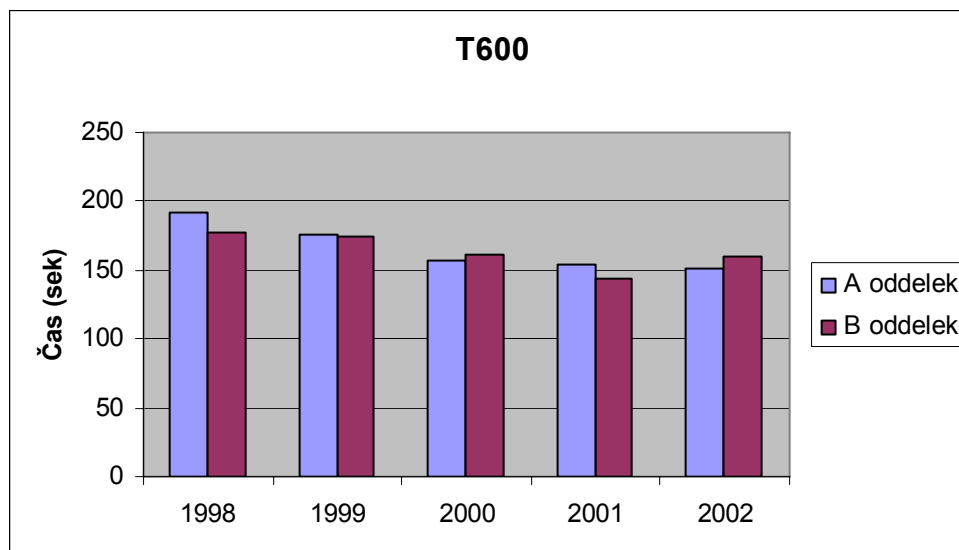
Graf 9: VZG dečki – Vesa v zgibi

Graf 9 prikazuje rezultate testa vesa v zgibi (VZG), s katerim merimo vzdržljivost ramenskega obroča in rok. Učenci oddelka A in B so napredovali do tretjega razreda, nato pa sledi upad rezultatov. Boljše rezultate so ponovno dosegali učenci športnega oddelka B.

Graf 10: T60 dečki – Tek na 60 metrov

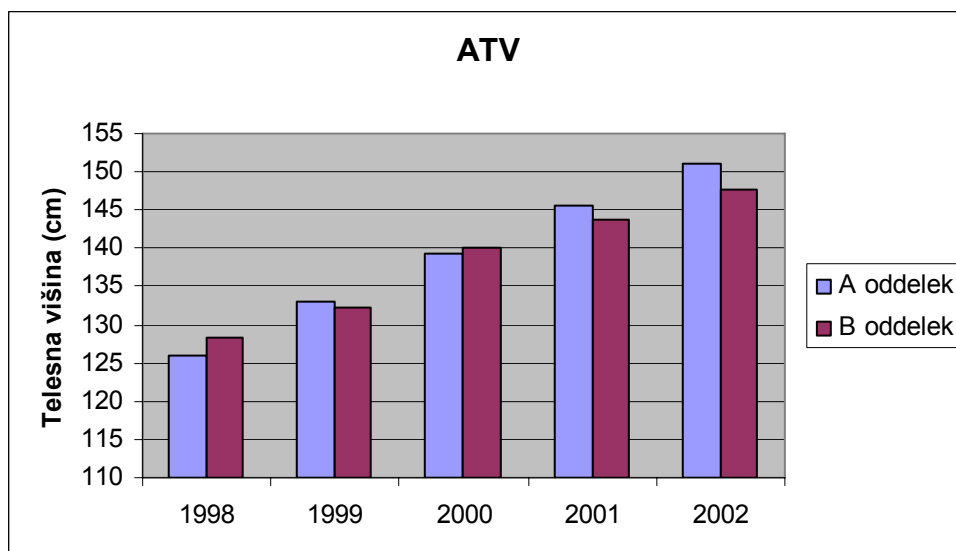
Graf 10 prikazuje rezultate testa teka na 60 metrov (T60), s katerim merimo šprintersko hitrost. Iz grafa je lepo razvidno, da so bili učenci obeh oddelkov vsako leto hitrejši. Prvi dve leti so bili hitrejši učenci športnega oddelka B. Nato pa sledi preobrat, kjer so bili hitrejši učenci oddelka A.

Graf 11: T600 dečki – Tek na 600 metrov

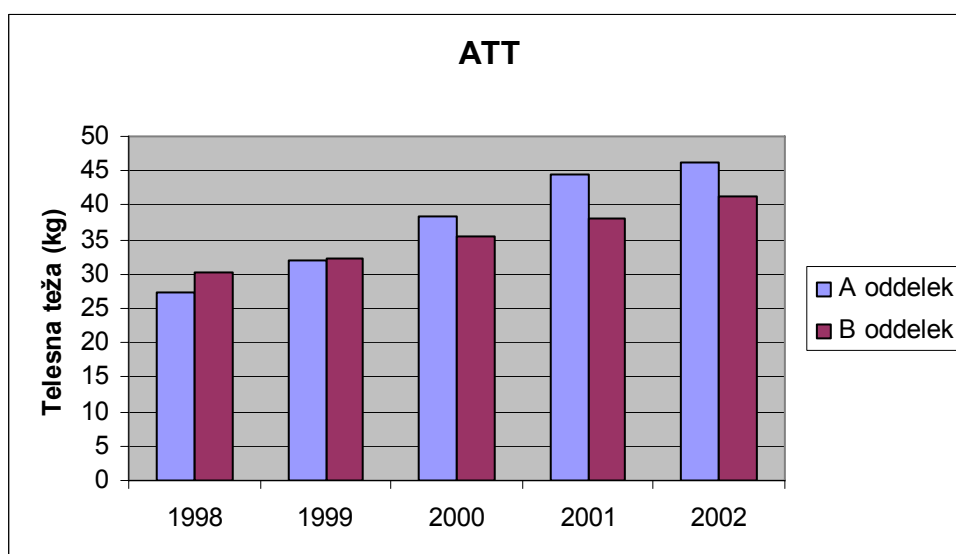
Graf 11 prikazuje rezultate testa teka na 600 metrov (T600), s katerim merimo splošno vzdržljivost. Tudi tu lahko ugotovimo, da so učenci oddelka A in B vsako leto napredovali v splošni vzdržljivosti. Razlike med oddelkoma pa so majhne.

V nadaljevanju sledi analiza podatkov posameznih morfoloških značilnosti in motoričnih sposobnosti med učenkami oddelka A in oddelka B v obdobju od prvega do petega razreda.

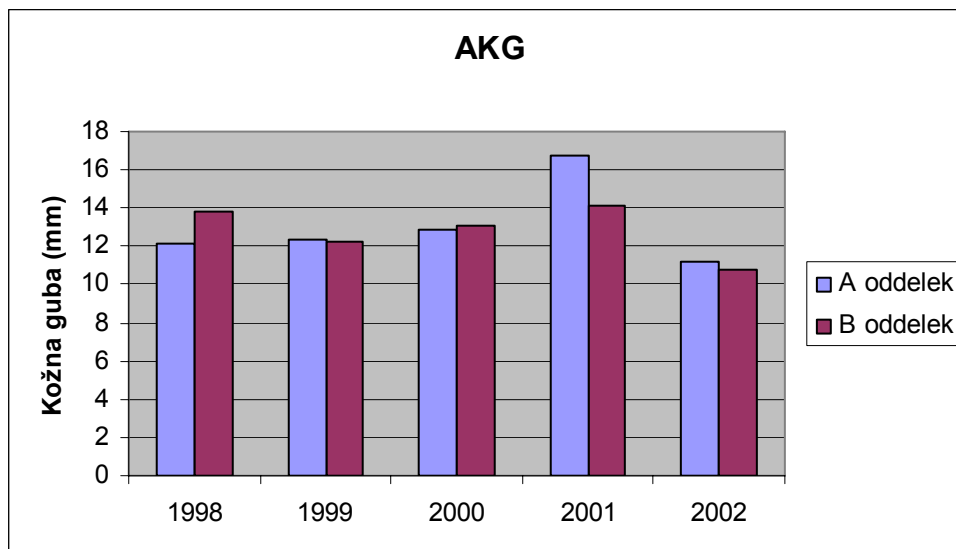
Graf 12: ATV deklice – Telesna višina

Rezultati testa ATV (graf 12) nam kažejo telesno rast učenk v času od prvega do petega razreda. Iz grafa je razvidno, da ni bistvenih razlik med učenkami športnega oddelka B in oddelka A. Opazimo lahko, da so učenke konstantno zrasle vsako leto.

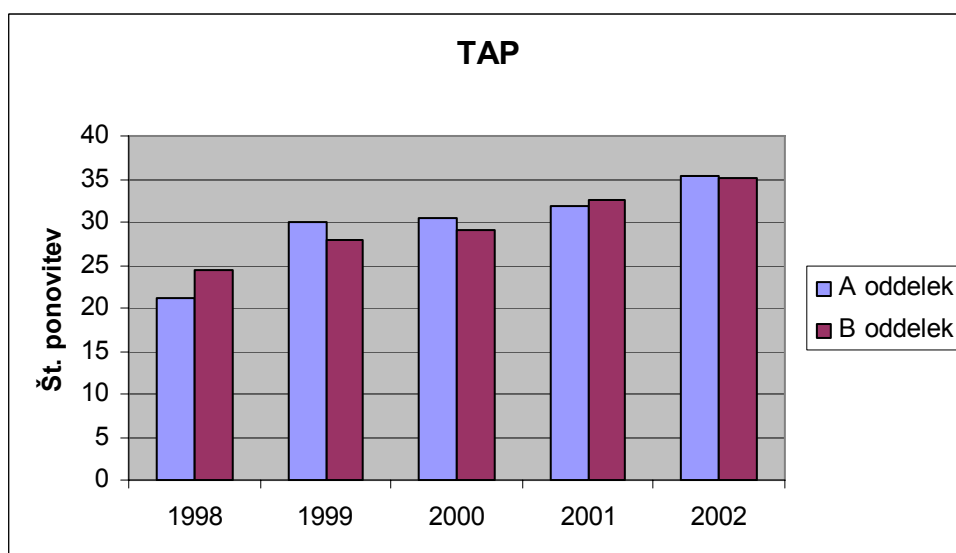
Graf 13: ATT deklice – Telesna teža

Graf 13 prikazuje rezultate testa ATT, ki nam kaže telesno težo učenk v času od prvega do petega razreda. Iz grafa je razvidno, da so učenke oddelka A v večji meri pridobivale na telesni teži.

Graf 14: AKG deklice - Kožna guba

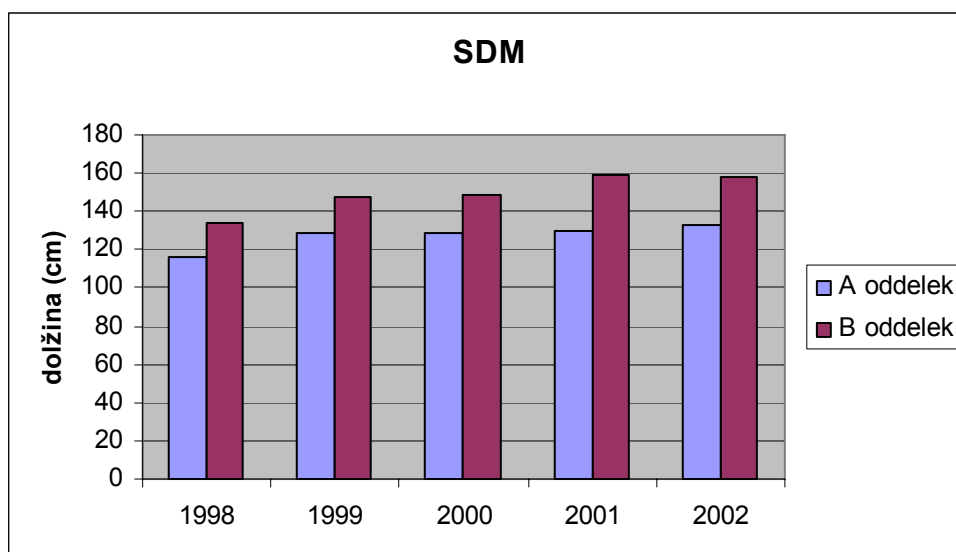
Rezultati testa AKG (graf 14) nam povedo, koliko podkožnega maščevja imajo učenke. Večja razlika med letoma 2001 in 2002 je zaradi prepisa učenke, ki je imela ob testiranju visok rezultat.

Graf 15: TAP deklice – Dotikanje plošče z roko

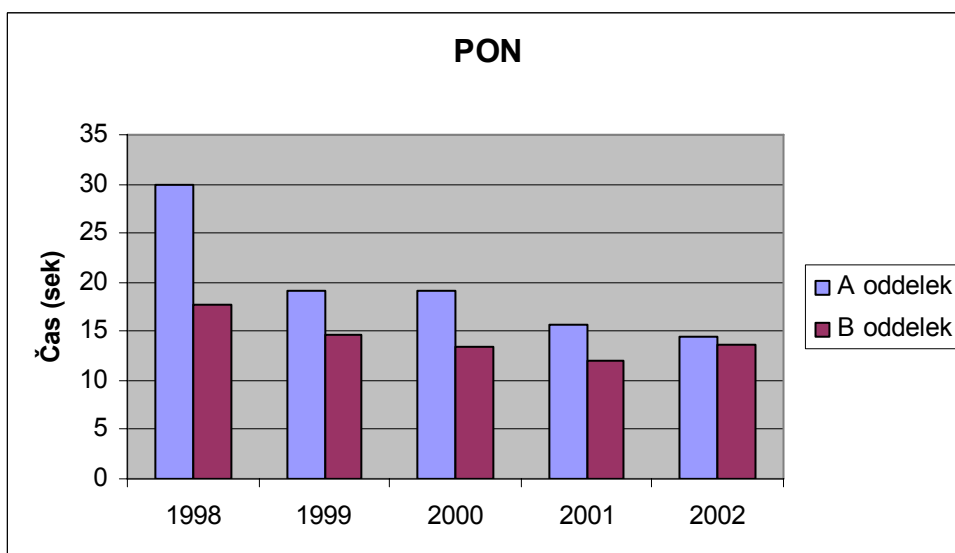
Graf 15 prikazuje rezultate testa dotikanje plošče z roko (TAP), s katerim merimo hitrost izmeničnih gibov. Iz grafa je razvidno, da so učenke oddelka A in B

vsa leta napredovale.

Graf 16: SDM deklice – Skok v daljino z mesta

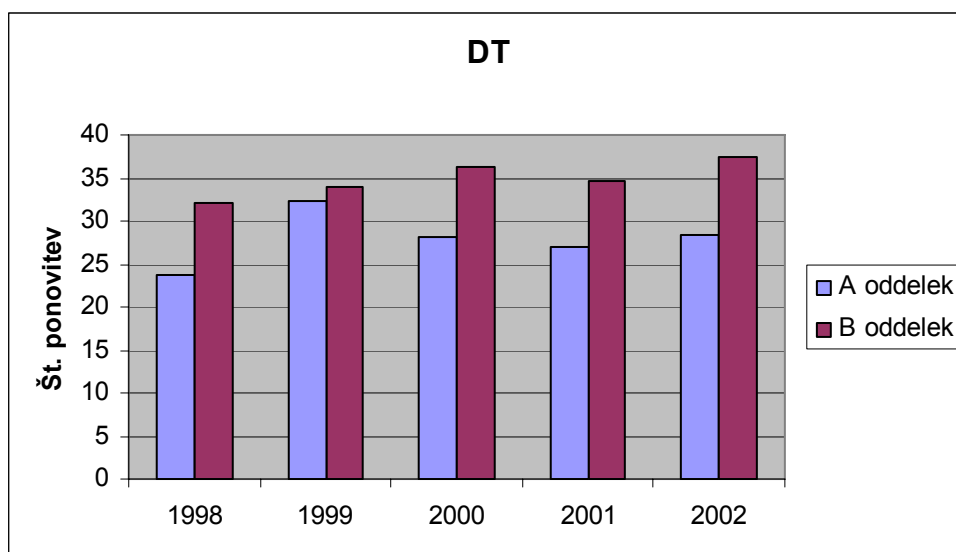
Graf 16 prikazuje rezultate testa skoka v daljino z mesta (SDM), s katerim merimo eksplozivno moč nog. Iz grafa je razvidno, da pri učenkah oddelka A v obdobju od prvega do petega razreda ni bilo napredovanja v tej motorični sposobnosti. Pri učenkah športnega oddelka B vidimo, da so bile bolj uspešne od oddelka A.

Graf 17: PON deklice – Premagovanje ovir nazaj

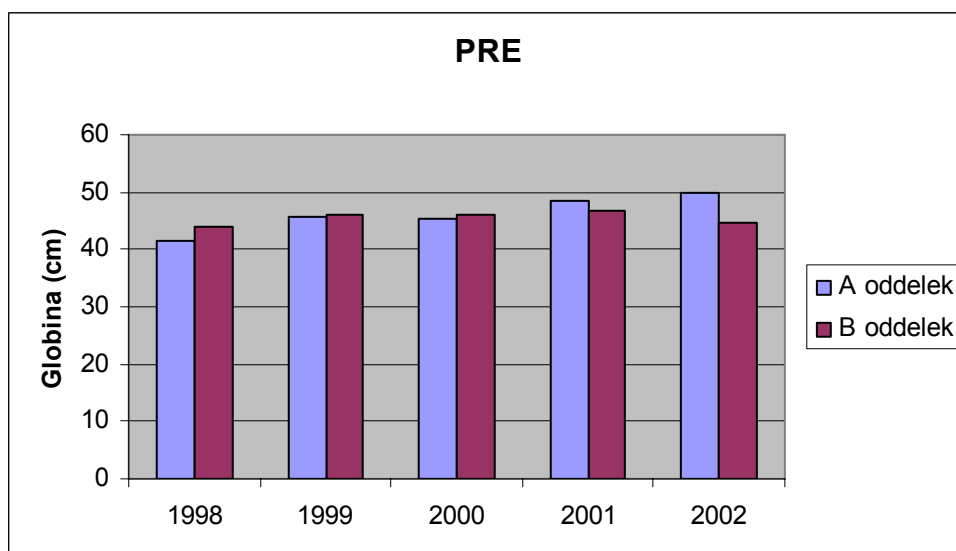
Graf 17 prikazuje rezultate testa premagovanje ovir nazaj (PON), kjer ugotavljamo koordinacijo gibanja celega telesa v prostoru. Velika razlika med oddelkoma je opazna v prvem razredu. Iz grafa ugotovimo, da so učenke oddelka A

in B napredovale vsako leto. Učenke športnega oddelka B so bila vedno uspešnejša.

Graf 18: DT deklice – Dviganje trupa

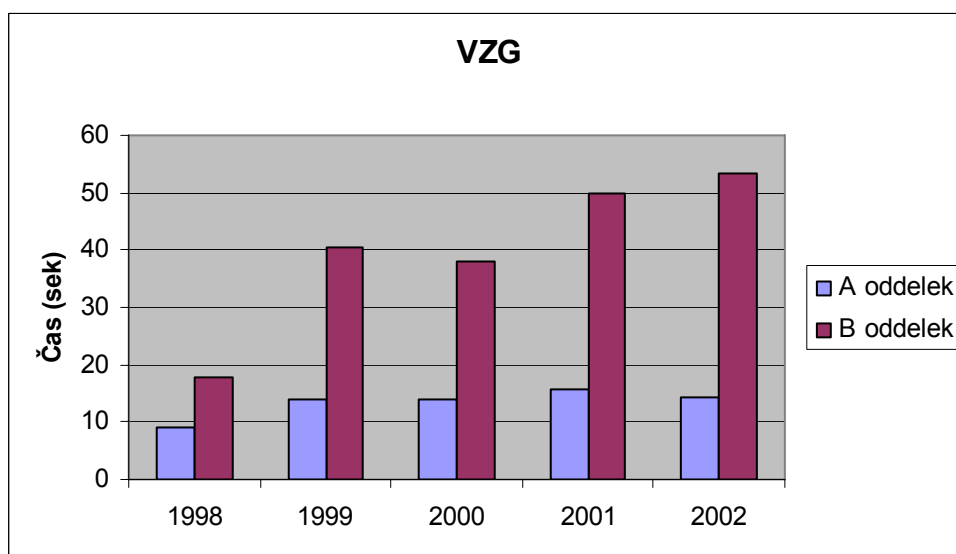
Graf 18 prikazuje rezultate testa dviganje trupa (DT), s katerim merimo vzdržljivost trupa. Iz grafa je razvidno, da so učenke oddelka B napredovale in dosegale boljše rezultate kot učenke v oddelku A. V oddelku A so učenke zadnja tri leta dosegale približno enake vrednosti, kar pomeni, da v povprečju niso napredovale.

Graf 19: PRE deklice – Predklon na klopci

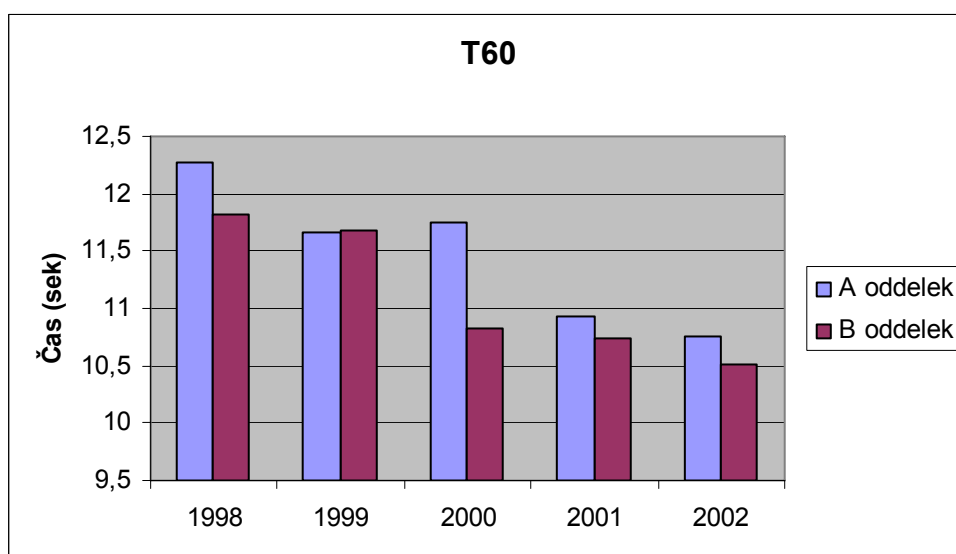
Graf 19 prikazuje rezultate testa predklona na klopci (PRE), s katerim merimo gibljivost. Iz grafa je razvidno, da učenke oddelka A in B niso veliko napredovale v gibljivosti. Učenke športnega oddelka B so v petem razredu nazadovale v gibljivosti.

Učenke oddelka A pa so v četrtem in petem razredu dosegle boljši rezultat od oddelka B in s tem lahko rečemo, da so bile bolj gibljive.

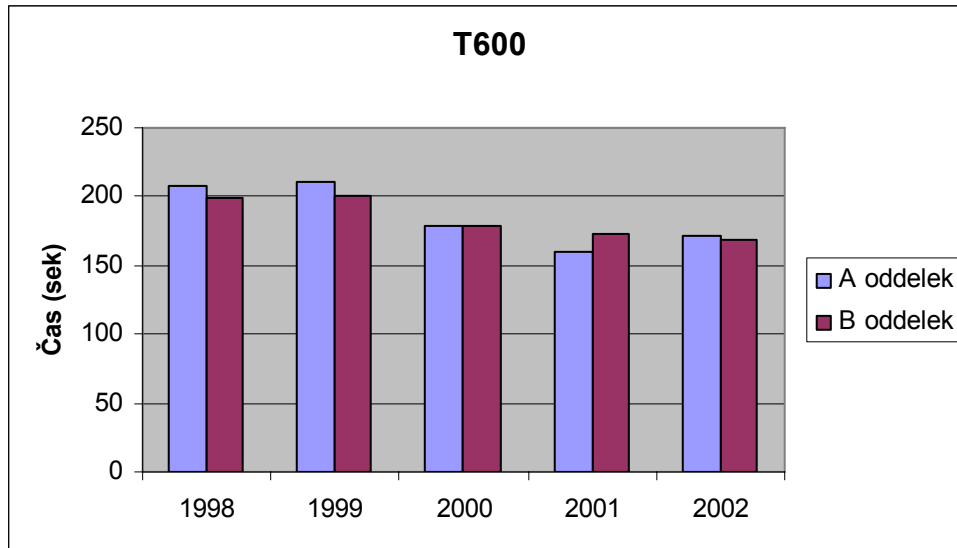
Graf 20: VZG deklice – Vesa v zgibi

Graf 20 prikazuje rezultate testa vesa v zgibi (VZG), s katerim merimo vzdržljivost ramenskega obroča in rok. Iz grafa lahko razberemo veliko razliko med športnim oddelkom in oddelkom A. Učenke oddelka A so v tem obdobju dosegale precej slabše rezultate od oddelka B. Učenke športnega oddelka B so izrazito napredovale iz leta v leto.

Graf 21: T60 deklice – Tek na 60 metrov

Graf 21 prikazuje rezultate testa teka na 60 metrov (T60), s katerim merimo šprintersko hitrost. Iz grafa je razvidno, da so učenke oddelka A in B vsako leto napredovale. Učenke športnega oddelka B so imele boljše rezultate od učenk oddelka A.

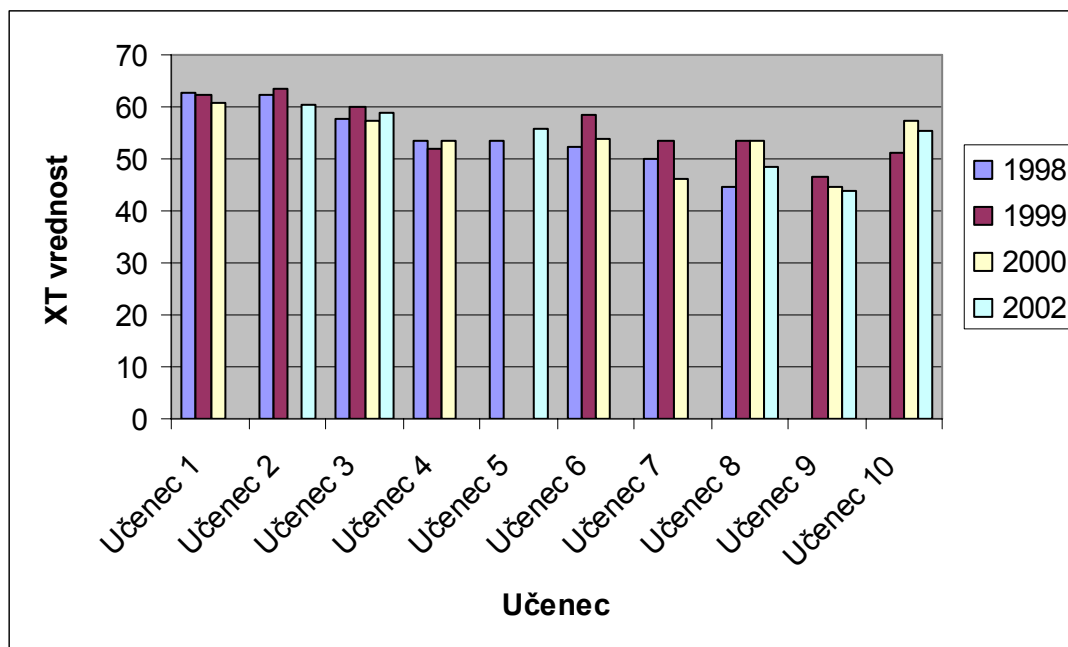

Graf 22: T600 deklice – Tek na 600 metrov

Graf 22 prikazuje rezultate testa teka na 600 metrov (T600), s katerim merimo splošno vzdržljivost. Razlike med oddelkoma so majhne, a v prid športnemu oddelku B.

Analiza individualnih rezultatov učencev oddelka A in B

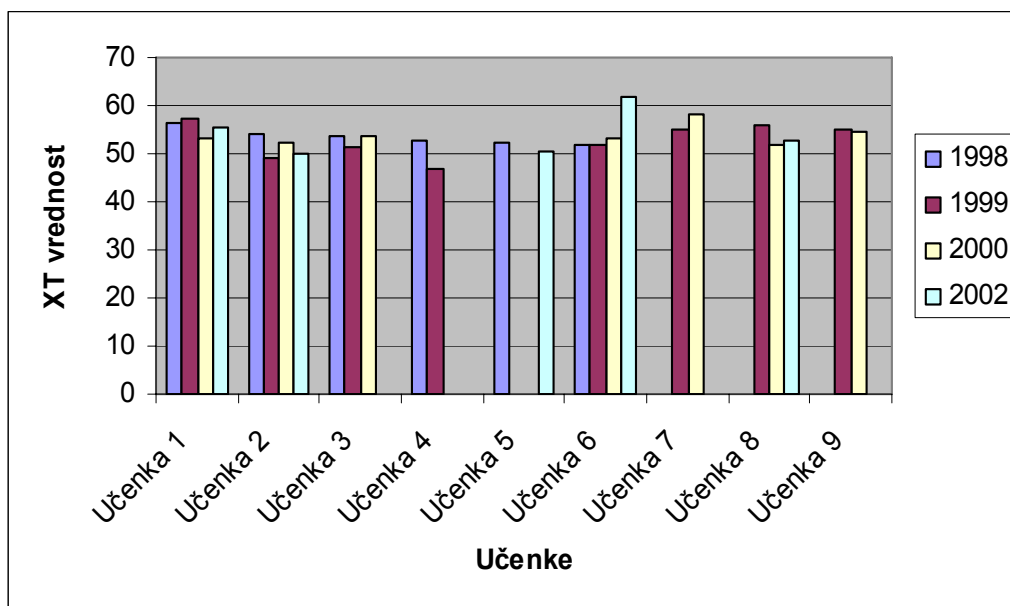
V nadaljevanju naloge sledi analiza individualnih rezultatov učencev oddelka A in B. Rezultate smo primerjali z republiškim povprečjem (športno-vzgojni karton).

Graf 23: XT vrednosti za učence športnega oddelka B

Graf 23 prikazuje XT vrednosti za učence športnega oddelka B. V šolskem letu 1998/1999 je bilo v razredu deset učencev. Dva učenca nista opravila testiranja v celoti, zato njuna XT vrednost ni bila izračunana (učenec 9 in učenec 10). XT vrednosti ostalih učencev nam pokažejo, da ima samo en učenec XT vrednost pod povprečjem (učenec 8). Sedem učencev je imelo boljši rezultat od republiškega povprečja. Dva učenca sta celo dosegla XT vrednost višjo od šestdeset (učenec 1 in učenec 2). V šolskem letu 1999/2000 je bilo v razredu deset učencev. En učenec ni opravil testiranja, zato njegova XT vrednost ni bila izračunana (učenec 7). Samo en učenec je imel XT vrednost pod republiškim povprečjem (učenec 9). Osem učencev je tako doseglo boljši rezultat od republiškega povprečja. V šolskem letu 2000/2001 je bilo v razredu deset učencev. Dva učenca nista opravila testiranja (učenec 2 in učenec 5). Dva učenca sta dosegla slabši rezultat od republiškega povprečja (učenec 7 in učenec 9). Šest učencev pa je imelo vrednost XT višjo od republiškega povprečja. V šolskem letu 2002/2003 je bilo v razredu devet učencev. Učenec 6 se je

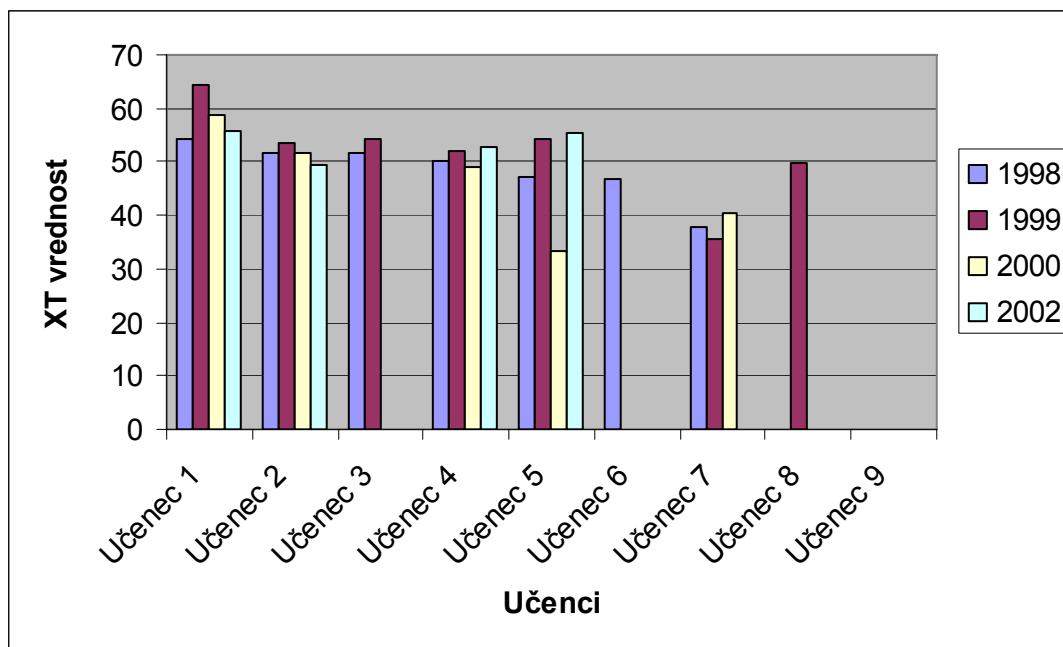
prešolal. Trije niso opravili testiranja v celoti. Rezultati ostalih učencev pa pokažejo, da so štirje dosegli višji rezultat in dva nižji rezultat od republiškega povprečja. Iz grafa lahko razberemo, da je imel učenec 9 XT vrednost vedno pod povprečjem. Vrednosti učenca 7 in učenca 8 pa so nihale. Od 31 opravljenih meritev XT vrednosti je kar 25 meritev pokazalo, da je XT vrednost višja od republiškega povprečja. Če dobljene podatke izrazimo v odstotkih, lahko rečemo, da je bilo 80,6 odstotkov rezultatov učencev analiziranega razreda višjih od republiškega povprečja.

Graf 24: XT vrednosti za učenke športnega oddelka B

Graf 24 prikazuje XT vrednosti za učenke športnega oddelka B. V šolskem letu 1998/1999 je bilo v razredu osem učenk. Dve učenki nista opravili testiranja v celoti (učenka 7 in učenka 8). Ostale učenke so vse dosegle XT vrednost nad republiškim povprečjem. V šolskem letu 1999/2000 je bilo v razredu devet učenk. Samo ena učenka ni opravila testiranja v celoti (učenka 5). Šest učenk je doseglo višji rezultat in dve nižji rezultat od republiškega povprečja. V šolskem letu 2000/2001 je bilo v razredu devet učenk. Dve učenki nista opravili testiranja (učenka 5 in učenka 4). Ostale učenke pa so dosegle XT vrednost višjo od republiškega povprečja. V šolskem letu 2002/2003 je bilo v razredu devet učenk. Štiri niso opravile testiranja v celoti (učenka 3, učenka 4, učenka 7 in učenka 9). Pet učenk, ki so opravile testiranje, pa so dosegle boljši rezultat od republiškega povprečja. Iz grafa lahko razberemo, da sta samo dve XT vrednosti pod republiškim povprečjem. Od 26

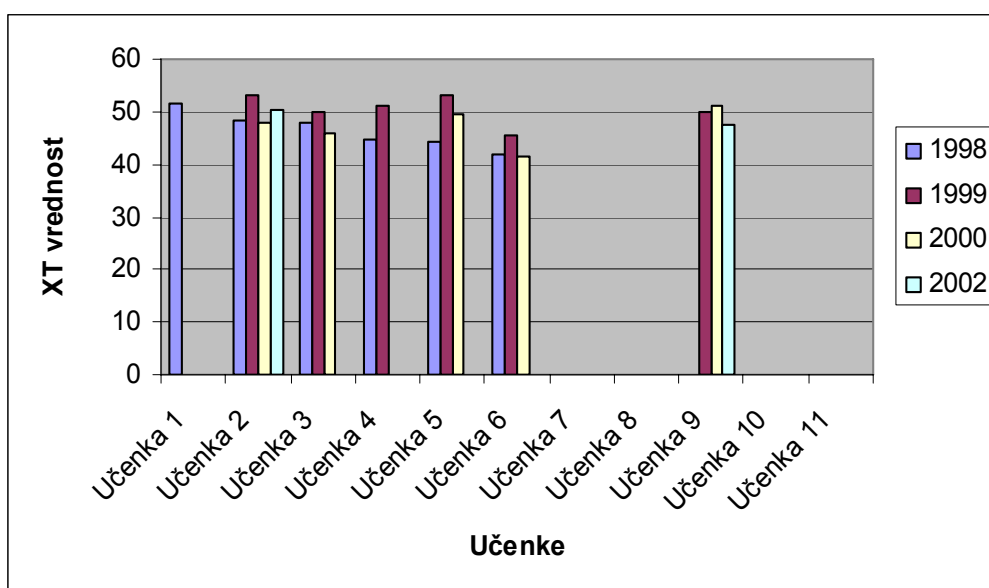
opravljenih meritev XT vrednosti je kar 24 meritev pokazalo, da je XT vrednost višja od republiškega povprečja. Če dobljene podatke izrazimo v odstotkih, lahko rečemo, da je bilo kar 92,3 odstotkov rezultatov učencev analiziranega razreda višjih od republiškega povprečja.

Graf 25: XT vrednosti za učence oddelka A

Za lažjo primerjavo rezultatov bomo naredili še analizo oddelka A za učence (graf 25). V šolskem letu 1998/1999 je bilo v prvem razredu devet učencev. Dva učenca nista uspešno opravila celotnega testiranja. Sedem učencev je opravilo testiranje. Štirje učenci so dosegli XT vrednost nekoliko višjo od republiškega povprečja. Trije učenci pa so imeli nižji rezultat. V šolskem letu 1999/2000 je bilo v razredu sedem učencev, prešolana pa sta bila učenec 6 in učenec 9. Testiranje so opravili vsi. Dva učenca sta dosegla XT vrednost nižjo od povprečja. Pet učencev je imelo boljši rezultat od republiškega povprečja. V šolskem letu 2000/2001 je bilo v razredu sedem učencev. Dva učenca nista opravila testiranja (učenec 3 in učenec 8). XT vrednosti treh učencev so pod republiškim povprečjem. Dva učenca pa sta imela XT vrednost višjo od povprečja. V šolskem letu 2002/2003 so bili v razredu samo štirje učenci in vsi so opravili testiranje. Prešolali so se učenec 3, učenec 7 in učenec 8. Samo en učenec je imel XT vrednost nekoliko pod povprečjem (učenec 2). Ostali pa so imeli XT vrednost višjo od republiškega povprečja. Od 23 opravljenih meritev

XT vrednosti je bilo 14 meritev višjih od republiškega povprečja. Če dobljene podatke izrazimo v odstotkih, lahko rečemo, da je bilo 60,9 odstotkov rezultatov učencev analiziranega razreda boljših od republiškega povprečja. Te XT vrednosti pa so v primerjavi s športnim oddelkom precej nizke. V povprečju se gibljejo nekje od 50 do 55. XT vrednosti športnega oddelka pa se v povprečju gibljejo nekje od 54 do 62. Učenci športnega oddelka so dosegali višje vrednosti. V nešportnem oddelku izstopajo rezultati učenca 1, ki je dosegal dobre rezultate. Učenec 7 je imel rezultate XT vrednosti zelo pod povprečjem. Rezultati ostalih učencev pa so precej nihali. V športnem oddelku so bila ta nihanja manjša.

Graf 26: XT vrednosti za učenke oddelka A

Graf 26 prikazuje rezultate za učenke oddelka A. V šolskem letu 1998/1999 je bilo v razredu deset učenk. Kar štiri učenke niso opravile testiranja v celoti (učenka 7, učenka 8, učenka 9 in učenka 10). Pet učenk je imelo XT vrednost pod republiškim povprečjem in samo ena učenka je dosegla XT vrednost nekoliko nad povprečjem (učenka 1). V šolskem letu 1999/2000 je bilo v razredu deset učenk. Tudi v tem razredu štiri učenke niso opravile testiranja v celoti (učenka 1, učenka 7, učenka 8, učenka 10 in učenka 11). Dve učenki sta imeli nižji rezultat od povprečja. Štiri učenke pa so dosegle nekoliko višji rezultat. V šolskem letu 2000/2001 je bilo v razredu deset učenk. Pet učenk ni v celoti opravilo testiranja. Samo ena učenka je dosegla višji rezultat od povprečja (učenka 9). Štiri učenke pa so imele XT vrednost nižjo od republiškega povprečja. V šolskem letu 2002/2003 je bilo v razredu šest učenk. Štiri

učenke niso zaključile testiranja. Ena učenka je imela XT vrednost nekoliko nad povprečjem in druga učenka pod povprečjem. Če natančno primerjamo rezultate meritev iz prejšnjih tabel ugotovimo, da dekleta večinoma niso opravila testa iz teka na 60 metrov in iz teka na 600 metrov. Iz grafa ugotovimo tudi to, da testiranja niso zaključile vedno iste učenke. Tako niso opravile testiranja: učenka 1 (razen prvo leto), učenka 7, učenka 10 in učenka 11. Od 19 opravljenih meritev XT vrednosti je bilo 7 meritev višjih od republiškega povprečja. Če dobljene podatke izrazimo v odstotkih, lahko rečemo, da je bilo 36,8 odstotkov rezultatov učenk analiziranega razreda višjih od republiškega povprečja. Le-te XT vrednosti so v primerjavi s športnim oddelkom veliko nižje.

6.0. SKLEP

Šport omogoča človeku zdravo, z gibanjem zapolnjeno, v sodelovanju z drugimi in v skladu z okoljem odgovorno uravnavanje življenja. Vključuje poglobljeno razumevanje sebe in pojavov v svetu ter pripravljenost in zmožnost učinkovitega delovanja. Cilji, vsebine in razvoj motoričnih sposobnosti, ki se udejanjajo na športnem področju, vključujejo in prepletajo še zdravstveno-higienske, psiho-socialne in okoljske vidike.

Glavni namen športnih oddelkov na razredni stopnji je, da imajo otroci športno vzgojo pod strokovnim nadzorom vsak dan po eno šolsko uro. Otroci v tej starosti so zelo dovzetni za učenje. V športnih oddelkih so učenci lahko združeni po sposobnostih ali interesu. Športni oddelki imajo poleg redne vadbe v telovadnici še veliko tečajnih oblik, kot so: drsanje, plavanje, smučanje, tenis in rolanje. Program športnih oddelkov vključuje vsako leto najmanj eno do dve šoli v naravi, pohodništvo in gornišstvo. Športni oddelek z motoričnega, socialno-demografskega in psihološkega vidika dokazuje, da programirana in strokovno vodena športna vzgoja daje dobre vzgojno-izobraževalne dosežke in pozitivno vpliva na psiho-somatični status otrok.

Starši sami plačujejo dodatni uri športne vzgoje in vse ostale tečajne oblike dejavnosti. Posledica tega je, da se v športni oddelek ne morejo vključiti vsi otroci, saj vsi starši ne zmorejo finančno podpreti svojega otroka. Športni pedagogi in ostali učitelji se zavedamo tega problema, zato iščemo pomoč pri raznih donatorjih in sponzorjih, ki se najdejo celo med samimi starši.

V svoji nalogi sem predstavil uvedbo in delo v športnih oddelkih na OŠ Maksa Durjave. S športnimi oddelki smo pričeli v šolskem letu 1997/1998 (generacija otrok letnik 1990). Analizirali smo rezultate izbranih telesnih značilnosti in motoričnih sposobnosti otrok v športnem oddelku B in nešportnem oddelku A (baterija testov športno-vzgojni karton). Podatke smo obdelali z osnovnimi postopki opisne statistike (povprečja, standardni odklon, minimalni, maksimalni rezultat, frekvence odgovorov). Nato smo analizirali posamezne morfološke značilnosti in

motorične sposobnosti med učenci nešportnega oddelka A in športnega oddelka B v obdobju od prvega do petega razreda. V zadnjem delu naloge smo opravili še primerjavo rezultatov motoričnih testov otrok, ki so obiskovali športne oddelke na OŠ Maksa Durjave z republiškim povprečjem (športno-vzgojni karton) in otrok, ki niso obiskovali športnega oddelka.

Rezultati, ki smo jih dobili z raziskavo, omogočajo naslednje ugotovitve:

Učenci, ki so obiskovali športni oddelek, so v večini motoričnih testov dosegali boljše rezultate od nešportnega oddelka skozi vsa leta. Učenci nešportnega oddelka so bili uspešni le pri motoričnem testu teka na 60 metrov in teka na 600 metrov, kjer so bile razlike majhne. Tudi učenke športnega oddelka so v povprečju dosegle boljše rezultate pri večini motoričnih testov skozi vsa leta. Te razlike med oddelkoma so bile velike. Pri motoričnih testih dotikanja plošče z roko, predklon na klopici in tek na 600 metrov pa so učenke športnega in nešportnega oddelka dosegle podobne rezultate, kjer so bile razlike majhne.

Iz nešportnega oddelka A se je čez obdobje raziskave veliko učencev izpisalo. Tako so od 9 vpisanih v prvem razredu ostali v petem razredu samo še 4. V športnem oddelku je bilo vpisanih 10 učencev. Prešolal se je samo en učenec. Pri učencih nešportnega oddelka A pa jih je bila le majhna skupina, kar je vplivalo na skupne rezultate.

V športnem oddelku je bilo na začetku 8 učenk. V petem razredu pa jih je bilo 9. V nešportnem oddelku A je bilo na začetku 9 učenk in na koncu raziskave 7. Pri učenkah nešportnega oddelka A je bila težava v tem, da dekleta velikokrat niso opravila testiranja v celoti ali pa se ga sploh niso udeležila.

Za konec lahko rečemo, da je športni oddelek, ki je delal po dodatnem programu športne vzgoje, bil vsekakor bolj uspešen, kar se kaže v rezultatih. Zagotovo lahko trdimo, da učenci in učenke, ki imajo vsak dan uro športne vzgoje, hitreje napredujejo v svojem gibalnem razvoju in znanju različnih športnih vsebin. Učenci in učenke športnega oddelka B so se redno udeleževali rednih testiranj za športno-vzgojni karton, kar pa za nešportni oddelek A po rezultatih sodeč ne moremo trditi. Moje mnenje je, da so se predvsem učenke izogibale teh rednih testiranj.

Izsledki dobljenih rezultatov in predstavitev modela športnih oddelkov na naši osnovni šoli bodo v pomoč vsem drugim športnim pedagogom, ki jih zanima uvedba športnih oddelkov. Veliko mojih stanovskih kolegov je v dilemi, kako začeti delo v športnih oddelkih oziroma ali sploh uvesti športne oddelke na šolah.

7.0. LITERATURA

1. Cilji šolske športne vzgoje (1994). Ljubljana: Zavod RS za šolstvo in šport.
2. Iburka, M. (1992). V vrtcu bo morda že prepozno. Ljubljana: Tangram.
3. Kovač, M. (1991). Skrb za sposobnejše v osnovni šoli. Športni razred v osnovni šoli. Ljubljana: ZRSŠŠ.
4. Kovač, M. (2004). 17. strokovni posvet DŠPS. Ljubljana: Zveza društev športnih pedagogov.
5. Kristan, S. (1998). Šola v naravi. Radovljica: Didakta.
6. Športnovzgojni karton (1996). Ljubljana: RS Ministrstvo za šolstvo in šport.
7. Štihec, J. (1989). Telesna vzgoja v LR Madžarski. Telesna kultura, št. 1-2.
8. Zavod Republike Slovenije za šolstvo in šport (1991). Športni oddelek v osnovni šoli. Ljubljana: ZRSŠŠ.
9. Zbornik: Športna vzgoja za novo tisočletje (2000). 13. strokovni posvet DŠPS. Ljubljana: Zveza društev športnih pedagogov.